

Briselē, 18.7.2016.
COM(2016) 486 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN
REVĪZIJAS PALĀTAI**

ES BUDŽETA AIZSARGĀŠANA LĪDZ 2015. GADA BEIGĀM

Satura rādītājs

1.	KOPSAVILKUMS UN SECINĀJUMI	3
2.	PROCESI	7
2.1.	Preventīvie mehānismi	7
2.2.	Korektīvie mehānismi.....	7
2.3.	Pārvaldības un kontroles sistēmu izmaksu lietderība	10
2.4.	ES līdzekļu publiskā iekšējā kontrole un pārvaldība.....	10
3.	FINANŠU KOREKCIJAS UN ATGŪTIE MAKSĀJUMI LĪDZ 2015. GADA BEIGĀM ...	11
3.1.	Finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi 2015. gadā	11
3.2.	Kumulatīvās finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi līdz 2015. gada beigām.	15
3.3.	Finanšu korekciju ietekme	18
4.	LAUKSAIMNIECĪBA UN LAUKU ATTĪSTĪBA	19
4.1.	Preventīvas darbības.....	19
4.2.	Korektīvie pasākumi.....	20
4.3.	Konstatētie dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu trūkumi un īstenotie pasākumi	21
4.4.	Kumulatīvie rādītāji.....	21
4.5.	Dalībvalstu korekcijas	23
5.	KOHĒZIJAS POLITIKA.....	24
5.1.	Preventīvas darbības.....	24
5.2.	Korektīvie pasākumi.....	27
5.3.	Konstatētie dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu trūkumi un īstenotie pasākumi	28
5.4.	Kumulatīvie rādītāji.....	29
5.5.	Dalībvalstu korekcijas	33
6.	TIEŠA UN NETIEŠA PĀRVALDĪBA	34
PIELIKUMI. PRECĪZI RĀDĪTĀJI		34
1.	Finanšu korekcijas 2015. gadā salīdzinājumā ar saņemtajiem ES maksājumiem; sadalījums pa dalībvalstīm	34
2.	Vienotas likmes korekciju sadalījums 2015. gadā	36
3.	Pirmavota finanšu korekciju sadalījums 2015. gadā	36
4.	Neto finanšu korekciju sadalījums 2015. gadā	37
5.	Summas, ko 2015. gadā dalībvalstis atguva no galīgajiem saņēmējiem lauksaimniecības jomā	38
6.	Nav iekļautas korekcijas, ko dalībvalstis pašas 2015. gadā piemērojušas pirms maksājumu veikšanas saņēmējiem (papildus Komisijas paziņotajām).....	39
7.	Kumulatīvās korekcijas 2015. gada beigās, ko dalībvalstis paziņojušas attiecībā uz kohēzijas politikas 2007.–2013. gada periodu.....	40

1. KOPSAVILKUMS UN SECINĀJUMI

Šajā paziņojumā aprakstīta Eiropas Savienības (ES) tiesību aktos paredzēto preventīvo un korektīvo mehānismu darbība, kā arī pasākumi, ko Komisijas dienesti veikuši, lai aizsargātu ES budžetu no nelikumīgiem vai nepareiziem izdevumiem. Tajā arī sniegta visprecīzākās aplēses par skaitļiem, kas iegūti ar šiem mehānismiem un pasākumiem, un izklāstīts, kā šajā procesā ir iesaistītas un ietekmētas dalībvalstis. Paziņojums papildina informāciju, kas sniegta 2015. gada Finanšu pārskatu apspriešanās un analizē (FSDA), 2015. gada ES budžeta pārvaldības un izpildes gada ziņojumā (AMPR) un attiecīgo ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatu attiecīgajās daļās.

Apmēram 80 % ES budžeta īsteno dalībvalstis, kurām ir jāievēro vispārējie noteikumi budžeta izpildes jomā. Dalībvalstis ir Komisijas partneri, nodrošinot atbilstību ES tiesību aktiem un ES budžeta aizsardzību.

Komisija aizsargā ES budžetu, t. i., ES izdevumus, no nepamatotiem vai nepareiziem izdevumiem, izmantojot divus galvenos mehānismus:

- (1) novēršanas mehānismi (piemēram, *ex-ante* kontroles, maksājumu pārtraukšana un apturēšana) un
- (2) korektīvie mehānismi (galvenokārt finanšu korekcijas, ko nosaka dalībvalstīm, kā arī maksājumu atgūšana no ES maksājumu saņēmējiem): gadījumā, ja preventīvie mehānismi nav bijuši efektīvi, Komisijai sava uzraudzības pienākuma ietvaros korektīvie mehānismi ir jāpiemēro kā galējs līdzeklis.

Finanšu korekciju un maksājumu atgūšanas galvenais mērķis ir nodrošināt ES līdzekļu izmantošanu tikai tiesiskajam regulējumam atbilstošiem izdevumiem. Dalītās pārvaldības ietvaros par nepamatoti izmaksātu summu noteikšanu un atgūšanu no saņēmējiem galvenokārt atbild dalībvalstis. Lai nodrošinātu kontroles sistēmu izmaksu lietderību, viens no galvenajiem virzieniem, kurā Komisijas dienesti turpinās strādāt kolēģijas pašreizējā pilnvaru periodā, būs kontroles sistēmu racionalizēšana un vienkāršošana, kā arī resursu novirzīšana tām pārbaudēm, ko uzskata par vispiemērotākajām likumības un pareizības apdraudējumu pārvaldībai tiesiskā regulējuma satvarā. Galvenais dalītās pārvaldības mērķis ir uzlabot dalībvalstu kontroles sistēmu rezultativitāti.

Lauksaimniecības un lauku attīstības finanšu korekcijām vienmēr ir neto ietekme uz ES budžetu, atgūstot nepamatoti izmaksātas summas, kas tiek atmaksātas ES budžetā. Atbilstoši kohēzijas politikai dalībvalstis var aizstāt neattiecināmos izdevumus ar jauniem attiecināmajiem izdevumiem, tādējādi nepazaudējot ES finansējumu. Atbilstoši citiem pārvaldības veidiem finanšu korekcijas izmanto, lai īstenotu korekcijas pirms līdzekļu atmaksāšanas ES.

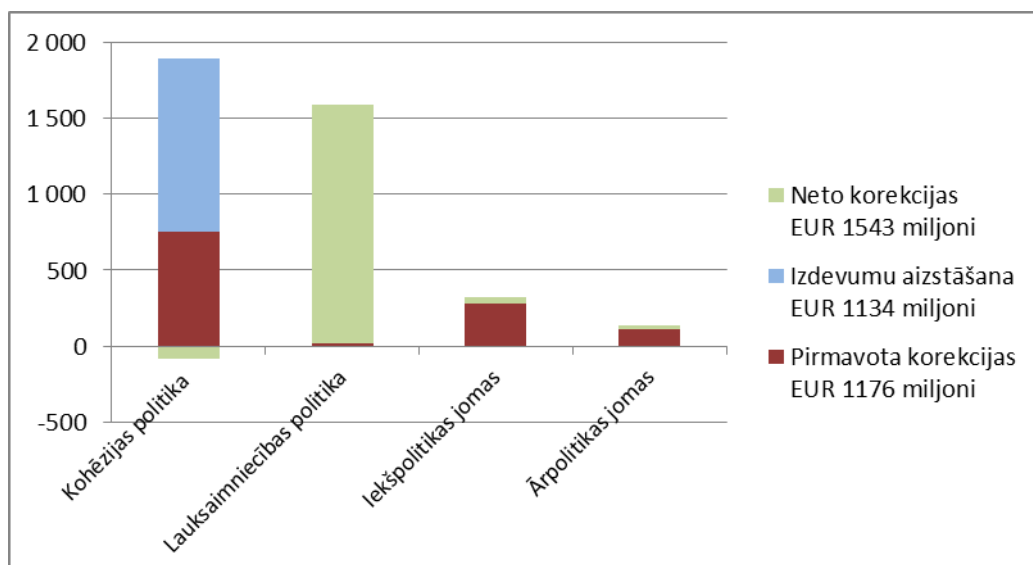
Paziņojumā galvenokārt izklāstīti Komisijas īstenotās uzraudzības rezultāti, taču ir sniegta arī informācija par dalībvalstu veikto pārbažu rezultātiem.

Finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi – 2015. gada rezultāti

Komisijas īstenoto korektīvo pasākumu ietekmi ilustrē turpmāk norādītie pamatskaitļi par 2015. finanšu gadu:

Politikas jomas	Miljonos EUR	
	Kopā finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi, kas <u>apstiprinātas /apstiprināti</u> 2015. gadā	Kopā finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi, kas <u>īstenotas/īstenoti</u> 2015. gadā
Lauksaimniecība un lauku attīstība	1292	1587
Kohēzijas politika	1744	1808
Iekšpolitikas jomas	326	317
Ārpolitikas jomas	132	136
Pārvalde	5	5
KOPĀ	3499	3853
% no budžeta maksājumiem	2,4 %	2,7 %

Turpmāmajā diagrammā ir sniegts 2015. gadā īstenoto dažādu korekciju veidu pārskats dažādās politikas jomās (miljonos EUR).

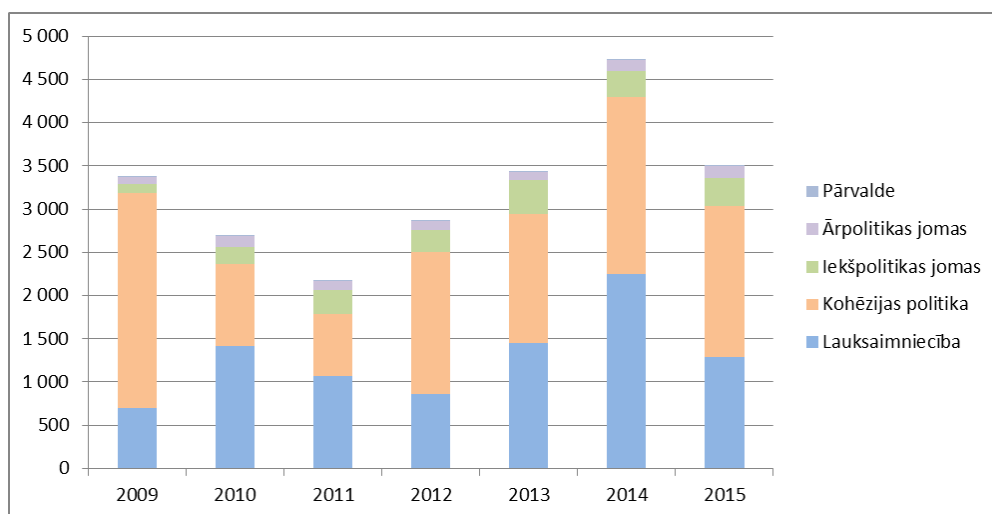

Trīs korekciju veidu definīciju sk. 2.2.2. iedaļā.

Finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi – kumulatīvie rezultāti

Kumulatīvie skaitļi sniedz noderīgāku informāciju par Komisijas izmantoto korektīvo mehānismu nozīmīgumu, jo to aprēķinā ņemts vērā tas, ka lielākā daļa ES izdevumu ir daudzgadu izdevumi un ka tie līdzsvaro vienreizēju notikumu ietekmi.

Finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi, kas apstiprināti 2009.–2015. gadā (miljonos EUR).

- **Periodā no 2009. līdz 2015. gadam vidējā apstiprinātā summa** bija EUR 3,3 miljardi jeb **2,4 % no vidējās summas**, kas izmaksāta no ES budžeta, savukārt **vidējā šajā periodā īstenotā summa** bija EUR 3 miljardi jeb **2,2 % no maksājumiem** (sk. 3.2.1. diagrammu).
- Attiecībā uz **Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF)** vidējā Komisijas īstenoto finanšu korekciju (visas ir neto finanšu korekcijas) likme **periodā no 1999. gada līdz 2015. gada beigām** bija **1,7 % no izdevumiem** (sk. 4.4. iedaļu).
- Attiecībā uz **Eiropas Reģionālās attīstības fondu (ERAF)** un **Eiropas Sociālo fondu (ESF) 2000.–2006. gada līdzekļiem** (slēgšana ir gandrīz pabeigta) 2015. gada beigās finanšu korekciju kopējā likme, ņemot vērā tikai Komisijas īstenoto uzraudzību, bija **4,2 % no veiktajiem piešķirumiem** (sk. 5.4.1. iedaļu).
- Vidējā summa, kas apstiprināta tiešas un netiešas pārvaldības sistēmā par **2009.–2015. gada periodu**, bija EUR 380 miljoni jeb **1,2 % no vidējās maksājumu summas**.

- Komisija analizē iepriekšējos periodos konstatēto kļūdu cēloņus — sk. ziņojumu par jomām, kurās vienmēr ir daudz kļūdu, un to galvenajiem cēloņiem.

ES budžeta aizsardzība — galvenie secinājumi

Svarīgs Komisijas “**uz rezultātiem vērstā budžeta stratēģijas**” mērķis ir nodrošināt, lai kļūdu novēršanas, noteikšanas un izlabošanas nolūkā izveidoto pārvaldības un kontroles sistēmu izstrāde un īstenošana būtu izmaksu ziņā lietderīga. Tāpēc kontroles stratēģijās būtu jāparedz rūpīgākas un biežākas pārbaudes augstāka riska jomās, kā arī jānodrošina kontroles lietderība.

Komisija arvien vairāk uzmanības pievērš pasākumiem, kas **novērš nepareizos izdevumus** un palīdz **izvairīties no šādu pārkāpumu turpmāku atkārtotāšanās**.

Iepriekš sniegtie rādītāji apstiprina pozitīvos rezultātus, kas panākti ar Komisijas un dalībvalstu īstenotajiem daudzgadu preventīvajiem un korektīvajiem pasākumiem, parādot, ka šie pasākumi **nodrošina ES budžeta aizsardzību pret izdevumiem, kuri izriet no tiesību aktu pārkāpšanas**.

Finanšu korekcijas un maksājumu atgūšana ir arī **stimuls dalībvalstīm** uzlabot to sistēmas un procesus, lai novērstu turpmākas kļūdas.

Korekcijas, par kurām lēmums pieņemts gada laikā, ir iepriekšējos gados konstatēto kļūdu un pārkāpumu rezultāts. **90 % finanšu korekciju**, par kurām ir pieņemts lēmums, **ir īstenotas līdz 2015. gada beigām**.

Neto korekcijas, kuru rezultātā līdzekļus atmaksā ES budžetā, ir raksturīgas **lauksaimniecības un lauku attīstības jomā** un **tiešas un netiešas pārvaldības jomā**. Attiecībā uz **kohēzijas politiku neto korekcijas līdz šim** atšķirīga tiesiskā regulējuma un budžeta pārvaldības veida dēļ ir izņēmums (nostiprināts preventīvais mehānisms).

Vienotas likmes korekcijas nosaka, ja kļūdu finansiālo ietekmi nevar precīzāk kvantitatīvi izteikt, izmantojot samērīgus pasākumus.

Konkrētas kontroles sistēmas ievieš saskaņā ar **tiešas un netiešas pārvaldības** izdevumiem, kas galvenokārt attiecas uz dotāciju pārvaldības procesu, jo tas novērš pašreizējos riskus.

Komisija sekmē **Publisko iekšējās kontroles (PIK) tīklu** un tajā piedalās, ļaujot dalībvalstīm sadarboties, lai uzlabotu iekšējo kontroli, tostarp ES fondu pārvaldību, lai noteiktu labo praksi, jo īpaši tad, ja ir grūti nodrošināt īstenošanas efektivitāti (sk. ziņojumu par jomām, kurās vienmēr ir daudz kļūdu, un to galvenajiem cēloņiem).

Uzlabojumi, kas paredzēti daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2014.–2020. gadam ietvaros

Lauksaimniecība un lauku attīstība

Komisija ir sākusi piemērot vairākus nesen pieejamus preventīvos instrumentus, piemēram, pārtraukšanu, apturēšanu un ES finansējuma samazināšanu, lai labāk aizsargātu ES budžetu un lai vēl vairāk stimulētu dalībvalstis samazināt nepareizo maksājumu skaitu. Šajā ziņā dalībvalstu rīcības plānu īstenošana ir kļuvusi par Komisijas budžeta pārvaldības neatņemamu sastāvdaļu. Turklāt, tā kā mērķis ir turpināt attīstīt vienotas revīzijas pieeju arī KLP pārvaldības jomā, Komisija aktīvi veicina un uzrauga sertifikācijas iestāžu jauno funkciju saistībā ar maksājumu likumības un pareizības nodrošināšanu.

Attiecībā uz ELGF Komisija pastāvīgi pieprasa dalībvalstīm uzturēt to zemes gabalu identifikācijas sistēmu (ZGIS), jo īpaši, to regulāri atjauninot. Dalībvalstīs, kurās sistēma neatbilst vajadzīgajam kvalitātes līmenim, ir jāievieš atbilstoši rīcības plāni, uzņemoties risku finansēt apturēšanu, ja rīcības plāns netiks pareizi īstenots.

Attiecībā uz Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA) plānošanas posmā tika veiktas plānoto pasākumu kontrolējamības un pārbaudāmības konkrētas pārbaudes. Papildus tam problēmu gadījumā Komisija pārtrauc maksājumus un var tos arī apturēt. Kopumā Komisija ir sākusi vērienīgu vienkāršošanas procesu, lai samazinātu sarežģītību un administratīvo slogu, kas arī palīdzēs vēl vairāk samazināt kļūdas risku.

Kohēzija

Jaunais tiesiskais regulējums paredz palielināt programmu pārvaldošo iestāžu pārskatatbildību, nosakot, ka tām ir jāveic pareizas pārbaudes katru gadu pirms programmu pārskatu iesniegšanas. Gada pārskatos ietilpst arī dalībvalsts piemērotās finanšu korekcijas, kas noteiktas par grāmatvedības gadu. Programmas revīzijas iestādes pārskatiem un finanšu korekcijām sagatavo revīzijas atzinumu, kā arī revīzijas atzinumu par pārskata izdevumu likumību un pareizību, ņemot vērā konstatētā atlikušā riska līmeni pēc tam, kad ir veiktas visas korekcijas.

Grāmatvedības gada laikā Komisija patur 10 % no visiem starpposma maksājumiem līdz visu kontroles procedūru pabeigšanai, tostarp revīzijām pārskatu iesniegšanas laikā, kā arī piemēro pārskatu apstiprināšanas procedūras, pēc tam samaksā vai atgūst gada bilanci un veic mērķtiecīgas, uz riska novērtējumu balstītas revīzijas, lai nodrošinātu, ka nav būtisku trūkumu, kas var radīt būtisku risku, ka dalībvalsts var nekonstatēt vai neizlabot atlīdzinātos izdevumus. Pretējā gadījumā Komisijai jāpiemēro neto finanšu korekcijas.

Komisija arī turpinās stingri īstenot pārtraukšanas/apturēšanas mehānismus, kuru rezultātā vajadzības gadījumā var īstenot finanšu korekcijas, ja pastāv pārvaldības un kontroles sistēmu būtisku trūkumu pazīmes. Tā arī turpmāk veiks preventīvus spēju veidošanas pasākumus sadarbībā ar programmas iestādēm, lai uzlabotu izdevumu kvalitāti un lai ciešāk sadarbotos ar revīzijas iestādēm saskaņā ar vienotas revīzijas principu, lai savlaicīgi un efektīvi novērstu riskus.

Tieša un netieša pārvaldība

Komisija ir izveidojusi tiešas un netiešas pārvaldības kontroles sistēmu, kas ir vērsta uz maksājumu *ex-ante* pārbaudēm, padziļinātām *ex-post* pārbaudēm, kuras pēc izmaksu rašanās un deklarēšanas notiek saņēmēju telpās, un starptautisko organizāciju pārbaudes apmeklējumiem.

2. PROCESI

2.1. Preventīvie mehānismi

Komisija aizsargā ES budžetu ar vairākiem preventīviem mehānismiem. Komisija arvien vairāk uzmanības pievērš pasākumiem, kas novērš nepareizos izdevumus un palīdz novērst šādu pārkāpumu turpmāku atkārtošanos.

Saskaņā ar **dalītu pārvaldību** (t. i., attiecībā uz izdevumiem, kas saistīti ar lauksaimniecības un kohēzijas politiku) par to, lai no ES budžeta segtie izdevumi būtu likumīgi un pareizi, visā to aprites ciklā galvenokārt atbild dalībvalstis. Komisija īsteno savlaicīgu un ciešu uzraudzību, pamatojoties uz vairāku gadu laikā saņemtiem ES un valstu līmeņa revīziju rezultātiem, OLAF veikto izmeklēšanu rezultātiem, kā arī uz jebkādu citu informāciju, kas nonākusi dienestu rīcībā un liecina par sistēmas trūkumu vai būtiskiem neizlabotiem pārkāpumiem. Lai novērstu nepareizus maksājumus, pastāvīgi notiek to galveno elementu atkārtota novērtēšana, kuri liecina par pārvaldības un kontroles sistēmu rezultātu darbību.

Saskaņā ar **tiešu un netiešu pārvaldību** preventīvas darbības ir, piemēram, atbildīgo dienestu veiktas pārbaudes par saņēmēju norādīto izdevumu attiecināmību. Šāda *ex-ante* kontrole ir iekļauta programmu pārvaldības procesos, un tās mērķis ir gūt pamatotu pārliecību par apmaksāto izdevumu likumību un pareizību. Komisijas dienesti arī var sniegt norādes, jo īpaši par līguma jautājumiem, lai nodrošinātu finansējuma pareizu un efektīvu pārvaldību un tādējādi samazinātu pārkāpumu risku. Komisijas izveidota un vadīta ekonomikas dalībnieku agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēma arī aizsargā Savienības finanšu intereses.

2.2. Korektīvie mehānismi

2.2.1. Pārskats

Lielai ES izdevumu daļai, piemēram, kohēzijas, pētniecības un lauku attīstības politikas izdevumi, piemīt daudzgadu raksturs. Atbilstīgi Finanšu regulas 32. panta 2. punkta e) apakšpunktam¹ to ņem vērā korektīvu pasākumu izstrādē un īstenošanā, kā arī šo darbību rezultātu novērtēšanā. Izšķir šādus korektīvos pasākumus: a) finanšu korekcijas un b) maksājumu atgūšana; abus veic visos programmas dzīves cikla posmos, tiklīdz ir radušies izdevumi un/vai ir veikts maksājums. Komisija korektīvos mehānismus drīkst piemērot kā galēju līdzekli gadījumā, ja preventīvie mehānismi nebija efektīvi.

Korektīvo pasākumu darbplūsma ir šāda.

2.2.2. Finanšu korekcijas

Finanšu korekcijas ir **procesā** sākotnējā posmā, kad ir sāktas finanšu korekcijas procedūras, taču joprojām notiek pretrunu procedūra ar attiecīgo dalībvalsti. Norādītās summas ir tikai sākotnējās Komisijas dienestu aplēses un var mainīties. Tās ir ierosinātās korekcijas, kuras vēl nav apstiprinājušas dalībvalstis un par kurām Komisija vēl nav pieņēmusi lēmumu.

Finanšu korekcija ir **apstiprināta**, tiklīdz to akceptē dalībvalsts vai Komisija pieņem par to lēmumu.

Finanšu korekciju uzskata par **īstenotu**, kad tā ir piemērota un reģistrēta Komisijas pārskatā, proti, atbildīgais kredītrikotājs ir apstiprinājis finanšu darījumu saistībā ar atskaitīšanu no starpposma vai galīgā maksājuma pieprasījuma, atgūšanas rīkojumu un/vai darījumu, ar ko atbrīvojas no saistībām.

Komisija dalībvalstu deklarētajiem izdevumiem piemēro šādus finanšu korekciju veidus ("**ex-post**" korekcijas):

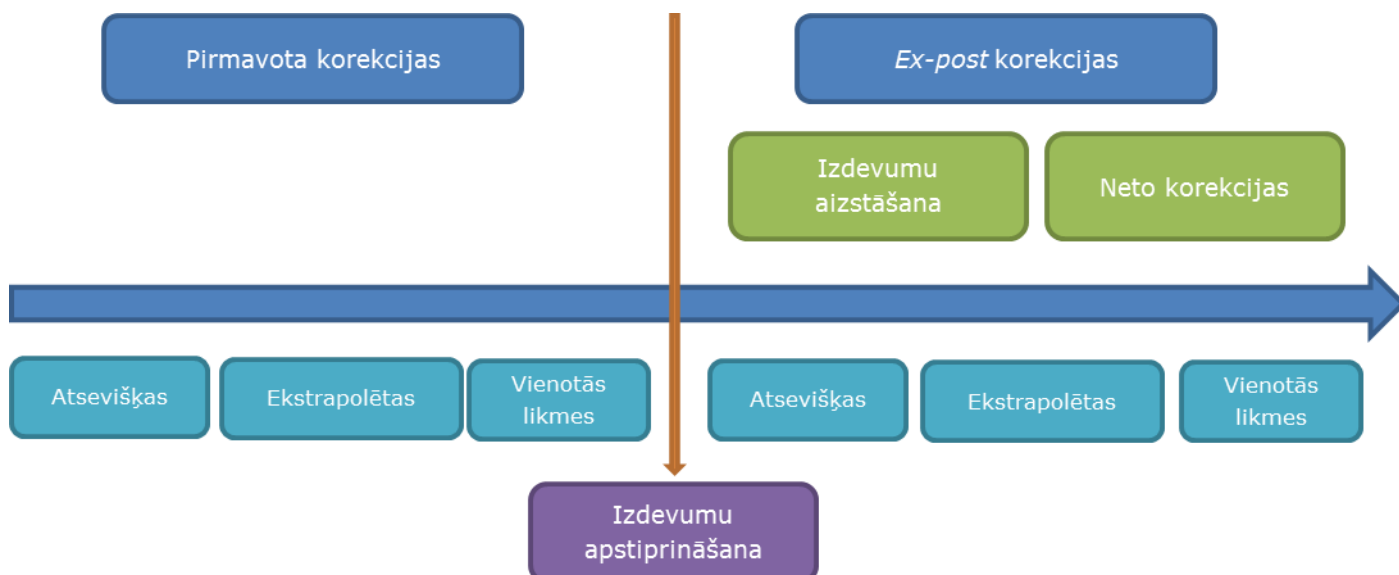
¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 26.10.2012., 1. lpp.).

- finanšu korekcijas atsevišķos gadījumos, ņemot vērā precīzi noteiktas nepamatoti izlietotās summas un finansiālo ietekmi uz budžetu;
- ekstrapolētas finanšu korekcijas, ja attiecīgo summu var izteikt skaitļos, pamatojoties uz reprezentatīvu statistisko paraugu, kas ir pietiekami uzticams;
- vienotas likmes korekcijas, ja attiecīgo summu nevar izteikt skaitļos, pamatojoties uz reprezentatīvu statistisko paraugu, vai ja nevar precīzos skaitļos izteikt atsevišķu kļūdu ietekmi uz izdevumiem (piemēram, atsevišķu publisku līgumu finanšu korekcijas, piemērojot apstiprinātas vienotas likmes).

Visas finanšu korekcijas neatkarīgi no to veida negatīvi ietekmē valsts budžetu — arī tad, ja attiecīgos izdevumus neatmaksā ES budžetā, jo līdzekļi ir jāizmanto neattiecināmo izdevumu aizstāšanai.

"Pirmavota" finanšu korekcijas izmanto, lai īstenotu korekcijas pirms līdzekļu atmaksāšanas Eiropas Savienībai. Tās veic, kad dalībvalsts piemēro korekciju, apstiprinot Komisijai jaunus izdevumus saskaņā ar korektīvo pasākumu plānu, par ko panākta vienošanās ar Komisiju, un šā plāna rezultātā. Jāuzsver, ka atšķirība starp *ex-post* un pirmavotā īstenotu finanšu korekciju ir tās īstenošanas brīdis.

Finanšu korekciju pārskats laika gaitā.

Izdevumu aizstāšana saskaņā ar kohēzijas tiesību aktiem ir iespēja dalībvalstīm aizstāt neattiecināmos izdevumus ar jauniem attiecināmajiem izdevumiem, tādējādi nezaudējot ES finansējumu (t. i., tā nav neto korekcija, jo nauda netiek atmaksāta ES budžetā).

Neto finanšu korekcija ir korekcija, kam ir neto ietekme uz ES budžetu (t. i., koriģētās un atgūtās summas atmaksā ES budžetā).

- Lauksaimniecības un lauku attīstības finanšu korekcijas (ELGF, ELFLA, ELVGF) vienmēr tiek atmaksātas ES budžetā, savukārt atbilstīgi tiesiskajam regulējumam programmu īstenošanas laikā kohēzijas politikas izdevumiem iepriekš samaksātās summas atmaksā ES budžetā galvenokārt izņēmuma gadījumos.
- Saskaņā ar tiesisko regulējumu, kas kohēzijas politikai piemērots līdz 2007.–2013. gada plānošanas periodam, reāla naudas plūsma atpakaļ ES budžetā notiek tikai:
 - tad, ja dalībvalstis nevar uzrādīt pietiekami attiecināmus izdevumus;
 - pēc programmu slēgšanas, ja vairs nav iespējams neattiecināmos izdevumus aizstāt ar attiecināmiem;
 - tad, ja ir domstarpības ar Komisiju.

Taču attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu ir ieviests būtisks jauninājums — Komisijai ir jāpiemēro neto finanšu korekcija, ja ES revīzijās pēc apliecinājumu pakešu iesniegšanas atklāj pārvaldības un kontroles sistēmu efektīvas darbības būtiskus trūkumus, ko dalībvalstis iepriekš nav konstatējušas, paziņojušas vai

izlabojušas. Šādos gadījumos dalībvalstu pašreizējā iespēja iepriekšējos plānošanas periodos pieņemt korekciju un atkārtoti izmantot attiecīgos ES līdzekļus tiek atcelta.

Atbilstīgi dalītas pārvaldības principiem dalībvalstis pieliek lielas pūles un atvēl resursus finanšu korekciju veikšanai un nepamatoti samaksāto summu atgūšanai no saņēmējiem. Tās arī vispirms veic pārvaldības pārbaudes, kontroli un revīzijas, kas papildina Komisijas veiktās (izklāstītas iepriekš).

2.2.3. Atgūtie maksājumi

LAUKSAIMNIECĪBA UN LAUKU ATTĪSTĪBA

Regulā (ES) Nr. 1306/2013² par KLP finansēšanu ir noteikts, ka dalībvalstīm jāatgūst summas, kas zaudētas atklātu, nepareizi veiktu maksājumu dēļ. Tomēr saskaņā ar subsidiaritātes principu par atgūšanas procedūrām pilnībā atbild attiecīgās dalībvalstis, un tāpēc tām piemēro dalībvalstu vietējās administratīvās un tiesas procedūras. Tāpēc, lai gan dažas procedūras dod ātrus rezultātus, citām vajadzīgs vairāk laika.

Lai mudinātu atsevišķas dalībvalstis savlaicīgi atgūt nepamatotus maksājumus, likumdevējs ieviesa automātisku tīrvērtes mehānismu, kas paredz, ka no konkrēto valstu budžeta iekasē 50 % no visiem nepamatotajiem maksājumiem, kurus dalībvalstis nav atguvušas no saņēmējiem četru gadu vai, ja notiek tiesvedība, astoņu gadu laikā (tā dēvētais "50/50 noteikums"). Taču arī pēc šā mehānisma piemērošanas dalībvalstīm joprojām ir pienākums turpināt atgūšanas procedūras un, ja tās to nedara pietiekami rūpīgi, Komisija var nolemt iekasēt no attiecīgajām dalībvalstīm visas neatmaksātās summas. Turklāt saskaņā ar Regulas Nr. 908/2014 28. pantu³ dalībvalstīm jākompensē visi nesegtie parādi ar debitoram paredzētajiem turpmākajiem maksājumiem (obligāta kompensācija).

Ar jaunā tiesiskā regulējuma stāšanās spēkā 50/50 noteikums tagad jāpiemēro arī ELFLA finanšu gadā, kad programma norisinās, nevis programmas slēgšanas brīdī. Tādēļ, sākot ar 2014. finanšu gadu, dalībvalstīm jānorāda summas, kuras iekasē saskaņā ar 50/50 noteikumu, arī 2007.–2013. gada un 2014.–2020. gada ELFLA programmām⁴.

Nepamatotie maksājumi, kas radušies valsts iestāžu pieļautu administratīvu kļūdu rezultātā, arī ir jāatskaita no attiecīgo maksājumu aģentūru gada pārskatiem un tādējādi jāizslēdz no ES finansējuma.

ELGF gadījumā no saņēmējiem atgūtās summas ieskaita ES budžetā kā piešķirtos ieņēmumus pēc tam, kad dalībvalsts no tām atskaitījusi vienotas likmes atgūšanas izmaksas 20 % apmērā⁵. ELFLA gadījumā atgūtās summas ņem vērā turpmākajos Komisijas saņemtajos atmaksāšanas pieprasījumos, tāpēc tās programmai plānošanas periodā var izmantot atkārtoti. Pēc attiecināmības perioda beigām tās ieskaita ES budžetā kā piešķirtos ieņēmumus.

KOHĒZIJAS POLITIKA

Atgūtās summas galvenokārt izsniedz programmas slēgšanas brīdī vai pēc tam, un tās kļūst par ES budžeta ieņēmumiem. Pašreizējā plānošanas periodā (2014.–2020. gads) un pirmo reizi 2017. gadā summas tiks atgūtas gada pārskatu apstiprināšanas ietvaros. Komisija aprēķinās līdzsvaru starp pārskata apstiprināto summu un summām, kas dalībvalstīm jau samaksātas grāmatvedības gadā (īkgadējais priekšfinansējums un 90 % maksājumu pieteikumu). Ja šī summa ir jāatgūst no dalībvalsts, izsniedz atgūšanas rīkojumu. Šis atgūšanas rīkojums, ko var izpildīt, kad tas ir iespējams, atskaitot no turpmākiem maksājumu pieteikumiem, nav finanšu korekcija, un tas nesamazina programmas kopējo piešķirumu. Šo summu tādēļ atkārtoti izmantos attiecīgajai programmai.

TIEŠA UN NETIEŠA PĀRVALDĪBA

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp.).

³ OV L 255, 28.8.2014., 59. lpp.

⁴ Regulas (ES) Nr. 1306/2013 54. panta 2. punkts.

⁵ Regulas (ES) Nr. 1306/2013 55. punkts.

Saskaņā ar tiešo un netiešo pārvaldību un atbilstīgi Finanšu regulai kredītrīkotājam būtu jāsaņem atgūšanas rīkojumi par nepamatoti izmaksātajām summām. Līdzekļus atgūst, izmantojot tiešu bankas pārvedumu, ko veic debitors (tie uzskatāmi par ES budžeta piešķirtajiem ieņēmumiem, kurus var atkārtoti izmantot tās pašas programmas īstenošanai), vai kompensējot šo summu ar citām summām, kuras Komisija ir parādā debitoram. Komisijas dienesti īsteno arī līdzekļu atgūšanu no pirmavota, no veiktajiem maksājumiem atskaitot neattiecināmos izdevumus (kas noteikti pašreizējos izmaksu segšanas pieprasījumos).

2.3. Pārvaldības un kontroles sistēmu izmaksu lietderība

Atbilstīgi Finanšu regulas prasībai svarīgs Komisijas "**uz rezultātiem vērstā budžeta stratēģijas**" mērķis ir nodrošināt, lai kļūdu novēršanas, noteikšanas un izlabošanas nolūkā izveidoto pārvaldības un kontroles sistēmu izstrāde un īstenošana būtu izmaksu ziņā lietderīga. Tāpēc kontroles stratēģijās būtu jāparedz rūpīgākas un biežākas pārbaudes augstāka riska jomās, kā arī jānodrošina kontroles lietderība. Tas ir būtiski, jo pārbaudes rada saņēmējiem ievērojamu administratīvo slogu un var pat atturēt no dalības programmā. Turklāt neefektīvās un nerezultatīvās pārbaudēs tiek absorbēti resursi, kurus citādi varētu izmantot rezultātu sasniegšanai. Sīkāku informāciju sk. Komisijas 2015. gada Pārvaldības un izpildes gada ziņojumā⁶.

2.4. ES līdzekļu publiskā iekšējā kontrole un pārvaldība

ES budžeta aizsargāšana ir Komisijas un dalībvalstu kopīga atbildība. Komisija sekmē Publisko iekšējās kontroles (PIK) tīklu un tajā piedalās, apvienojot iekšējās kontroles pārstāvjus no visām ES dalībvalstīm. PIK tīkls pārbauda iekšējās kontroles jautājumus, kas saistīti ar valsts budžetu vai ES līdzekļu pārvaldību, lai noteiktu labu praksi jomās, kurās tos ir grūti efektīvi īstenot. Regulāri notiek PIK tīkla sanāksmes, lai visas dalībvalstis varētu sadarboties ar mērķi uzlabot iekšējās kontroles mehānismus un nodrošināt labāku finanšu pārvaldību un labākus darbības rezultātus.

⁶ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Revīzijas palātai: 2015. gada ES budžeta pārvaldības un izpildes gada ziņojums, COM(2016) 446 *final*, 5.7.2016.

3. FINANŠU KOREKCIJAS UN ATGŪTIE MAKSĀJUMI LĪDZ 2015. GADA BEIGĀM

3.1. Finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi 2015. gadā

3.1. tabula. Pārskats par finanšu korekcijām un atgūtajiem maksājumiem 2015. gadā⁷

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	Kopējie ES budžeta maksājumi 2015. gadā	Kopējās apstiprinātās finanšu korekcijas 2015. gadā	Kopējie apstiprinātie atgūtie maksājumi 2015. gadā	Kopā finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi, kas apstiprināti 2015. gadā	% no ES budžeta maksājumiem	Kopējās īstenotās finanšu korekcijas 2015. gadā	Kopējie īstenotie atgūtie maksājumi 2015. gadā	Kopā finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi, kas īstenoti 2015. gadā	% no ES budžeta maksājumiem
Gudra un integrējoša izaugsme	68 009	1637	254	1892	2,8 %	1766	246	2013	3,0 %
ERAF	28 363	826	-	826	2,9 %	774	-	774	2,7 %
Kohēzijas fonds	12 098	462	-	462	3,8 %	585	-	585	4,8 %
ESF	10 277	348	1	349	3,4 %	407	-	407	4,0 %
Iekšpolitikas jomas	17 271	-	254	254	1,5 %	-	246	246	1,4 %
Ilgspējīga izaugsme: dabas resursi	58 066	1072	348	1420	2,4 %	1314	337	1652	2,8 %
ELGF	44 940	922	117	1040	2,3 %	1017	155	1173	2,6 %
Lauku attīstība	11 793	46	206	253	2,1 %	263	152	415	3,5 %
ZVFI/EZF	791	6	2	8	1,0 %	10	6	16	2,0 %
ELVGF, Virzības nodāja	64	97	2	99	154,0 %	24	2	26	40,6 %
Iekšpolitikas jomas	478	-	21	21	4,4 %	-	23	23	4,8 %
Drošība un pilsoniskums	2019	23	28	51	2,5 %	23	24	48	2,4 %
Migrācija un iekšlietas	779	23	-	23	3,0 %	23	-	23	3,0 %
Iekšpolitikas jomas	1239	-	28	28	2,2 %	-	24	24	2,0 %
Globālā Eiropa	7884	-	132	132	1,7 %	-	136	136	1,7 %
Ārpolitikas jomas	7884	-	132	132	1,7 %	-	136	136	1,7 %
Pārvalde	8978	-	5	5	0,1 %	-	5	5	0,1 %
Pārvalde	8978	-	5	5	0,1 %	-	5	5	0,1 %
KOPĀ	144 955*	2732	767	3499	2,4 %	3104	749	3853	2,7 %

* Neskaitot EUR 288 miljonus, kas samaksāti atbilstoši pozīcijai "Īpašie instrumenti".

Jāuzsver, ka norādītie skaitliskie dati var mazliet atšķirties no gada ziņojuma par ES finansiālo interešu aizsardzību un cīņu pret krāpšanu un tā Komisijas darba dienestu dokumentiem, jo minētais ziņojums tika publicēts agrīnā posmā, kad bija pieejami vienīgi provizoriskskie dati.

3.1.1. Lauksaimniecība un lauku attīstība

Finanšu korekcijas

Augsta līmeņa finanšu korekcijas, ko Komisija apstiprināja 2015. gadā, apliecina ievērojamus centienus no Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (AGRI ĢD) puses kopš 2013. gada, paātrinot atbilstības noskaidrošanas procedūras, tostarp apstrādājot ilgi nepabeigtas procedūras. Rezultātā 2015. gadā tika apstiprinātas daudzas korekcijas par vairākiem finanšu gadiem. Turpmāk, darbojoties pilnā jaudā, paredzams, ka gada finanšu korekcijas būs stabilas pēdējo trīs gadu vidējā rādītāja līmenī.

Tā kā ir pieaudzis to korekciju apmērs, kas īstenotas ar maksājumiem pa daļām vai maksājumu atlikšanu, pēdējos trijos gados (no 2012. līdz 2014. gadam) lauksaimniecības un lauku attīstības īstenoto korekciju summas bijušas mazākas par Komisijas nolemtajām summām. Atšķirībai būtu jāizzūd, kad būs sasniegts normāls darbības ritms⁸.

⁷ Jāņem vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati šajās budžeta tabulās var nesakrist.

⁸ Precīzāku informāciju sk. 2015. gada AGRI ĢD darbības pārskata 2.4.2.1. sadaļā (http://ec.europa.eu/atwork/index_en.htm).

Atgūtie maksājumi

Dalībvalstis 2015. gadā no saņēmējiem atguva EUR 155 miljonus attiecībā uz ELGF un EUR 153 miljonus attiecībā uz ELFLA.

Kas attiecas uz saņēmēja pārkāpumu labošanu, dalībvalstīm jāreģistrē informācija par nepareizi iztērēto summu atgūšanu un par to jāziņo, veicot ikgadējo finansiālo noskaidrošanu.

Dalībvalstis uzņemas pilnu atbildību par nepareizi veikto maksājumu atgūšanu tieši no galīgajiem saņēmējiem. **5. pielikumā** ir norādītas summas, ko dalībvalstis 2015. gadā atguva no saņēmējiem (atbilstīgi dalībvalstu ziņojumiem debitoru virsgrāmatai) un atmaksāja Komisijai. Šīs summas uzskata par **piešķirtajiem ieņēmumiem ELGF**, bet ELFLA atgūtās summas **attiecīgajai programmai var piešķirt no jauna**.

3.1.2. Kohēzija. 2000.–2006. gada plānošanas periods

ERAF programmu un **Kohēzijas fonda** projektu slēgšanas procesa beigu posmā dalībvalstīm noteikto un to pieņemto finanšu korekciju kopējais apmērs 2015. gadam bija šāds:

- finanšu korekcijas EUR 155 miljonu apmērā saistībā ar **ERAF** programmu slēgšanu septiņās dalībvalstīs, lielākās korekcijas noteiktas Itālijai (EUR 108 miljoni) un Grieķijai (EUR 34 miljoni);

- attiecībā uz **Kohēzijas fonda** projektiem 13 dalībvalstīs piekrita korekcijām, kuru kopējais apmērs ir EUR 53 miljoni; lielākā korekcija noteikta Čehijas Republikai (EUR 16 miljoni).

**Apstiprinātās finanšu korekcijas –
ERAF/KF – EUR 208 miljoni;
ESF – EUR 179 miljoni**

ESF, slēgšanas procesā tika slēgtas visas 239 programmas (209 pilnībā slēgtas un 30 daļēji slēgtas). Vislielākās apstiprinātās un īstenotās finanšu korekcijas 2015. gadā attiecās uz Franciju (EUR 149 miljoni) un Spāniju (EUR 30 miljoni). Turklāt slēgšanas process ir pabeigts arī Zviedrijā.

Ievērojams progress 2015. gadā ir panākts Zivsaimniecības virzības finansēšanas instrumenta (**ZVFI**) slēgšanas jomā. 2015. gada beigās bija slēgtas 57 no 60 programmām. Vairumu attiecīgo finanšu korekciju īstenoja, izmantojot atgūšanas rīkojumus.

3.1.3. Kohēzija. 2007.–2013. gada plānošanas periods

Finanšu korekcijas, kas izriet no **ERAF/KF**, 2015. gadā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ievērojami palielinājās, tādējādi apliecinot šo politikas daudzgadu kontroles mehānismu efektivitāti. Tas panākts arī ar stingru pārtraukšanas/apturēšanas procedūru politiku, ko Komisija īstenoja kopš plānošanas perioda sākuma, un to, ka 2015. gadā pēc finanšu korekciju īstenošanas tika slēgti daži ilglaicīgi gadījumi, kuru maksājumu pieteikumi bija bloķēti vairākus mēnešus vai pat gadus. Šajos gadījumos par dalībvalstu piemērotajām korekcijām varēja paziņot tikai 2015. gadā pēc pārtraukšanas/apturēšanas procedūru atcelšanas. Finanšu korekciju pieaugumu 2015. gadā apstiprina arī salīdzinājumā ar līdzšinējo līmeni lielāks kļūdu īpatsvars, ko valsts revīzijas iestādes norādīja 2015. gada kontroles ziņojumos (GKZ). Dalībvalstīs, kurās 2015. gadā bija vislielākās korekcijas (izņemot pirmavota korekcijas), bija Slovākija (EUR 236 miljoni), Itālija (EUR 161 miljoni), Vācija (EUR 143 miljoni), Grieķija (EUR 120 miljoni) un Spānija (EUR 117 miljoni).

**Apstiprinātās finanšu korekcijas –
ERAF/KF – EUR 1532 miljoni;
ESF – EUR 169 miljoni**

Komisijas īstenotās uzraudzības rezultātā 2015. gada beigās kumulatīvās dalībvalstu apstiprinātās finanšu korekcijas par 2007.–2013. gada periodu bija vairāk nekā EUR 2,3 miljardi.

Ar **ESF** saistīto apstiprināto finanšu korekciju apmērs ir EUR 169 miljoni, bet īstenoti – EUR 227 miljoni; no tiem EUR 142 miljonus apstiprināja 2015. gadā un EUR 85 miljonus – iepriekšējos gados. Ir īstenoti 95 % no 2015. gadā un iepriekšējos gados apstiprinātajām finanšu

korekcijām, tātad līdz gada beigām vēl jāisteno korekcijas EUR 60 miljonu apmērā (kumulatīvās). Dalībvalstis, kurās 2015. gadā īstenotas lielākās korekcijas, ir Rumānija (EUR 133 miljoni) un Spānija (EUR 29 miljoni), kas atbilst maksājumu apturēšanas atcelšanai.

Salīdzinājumā ar 2014. gadu par apmēram 70 % samazinājās apstiprinātās **Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZĻ)** izdevumu finanšu korekcijas. Tā kā neattiecināmos izdevumus atskaita no turpmākā maksājuma pieprasījuma pēc Komisijas veiktajām revīzijām un dokumentu pārbaudēm, šādas finanšu korekcijas ir ātri īstenojamas.

3.1.4. Kohēzija. 2014.–2020. gada plānošanas periods

Otrais grāmatvedības periods bija 2015. gadā, un pagaidām nav iecelta gandrīz nevienas darbības programmas iestāde, tāpēc vēl nav apstrādāts neviens ar izdevumu deklarēšanu saistīts revīzijas pasākums. Līdz ar to nevar paziņot par finanšu korekcijām.

3.1.5. Finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi 2015. gadā. Papildu informācija

Pielikumos norādītas dažādas 2015. gadā finanšu korekciju summas. Jāuzsver, ka turpmāk redzamiem datiem attiecas tikai uz vienu gadu, proti, 2015. gadu. Gan vispārējo korekciju summa, gan tās sadalījums pa dalībvalstīm var ievērojami atšķirties atkarībā no gada. Tāpēc, lai iegūtu pārbaudzības un kontroles sistēmu efektivitātes jēgpilnu novērtējumu, attiecīgo izdevumu veida dēļ tas jāveic daudzgadu perspektīvā (sk. **3.2.** nodaļu).

Pielikumos sniegto informāciju var kopumā raksturot šādi:

1. Sadalījums pa dalībvalstīm

Svarīgākās dalībvalstis attiecībā uz apstiprinātajām finanšu korekcijām salīdzinājumā ar saņemtajiem ES maksājumiem ir Grieķija (9,9 %), Rumānija (8 %) un Slovākija (7,3 %).

2. Vienotas likmes korekciju sadalījums

Vienotas likmes korekcijas ir noderīgs instruments, ko izmanto, kad attiecīgo summu nevar izteikt skaitļos, pamatojoties uz reprezentatīvu statistisku paraugu, vai kad nevar precīzos skaitļos izteikt atsevišķu kļūdu ietekmi uz izdevumiem. Tomēr tas nozīmē, ka dalībvalsts, kurai piemēro vienotas likmes korekciju, uzņemas atbildību par finansiālajām sekām, jo korekcijas nav tieši saistītas ar konkrētiem pārkāpumiem projektā, t. i., nav konkrēta galīgā saņēmēja, no kura atgūt naudas līdzekļus.

Attiecībā uz ERAF/KF vienotas likmes korekcijas būtu jāuzskata par to finanšu korekciju aplēsi (vienota likme un/vai ekstrapolētas korekcijas), kuras nav tieši saistītas ar atsevišķu darbību/projektiem⁹.

Vienotas likmes korekcijas 2015. gadā – apstiprināti – EUR 2,2 miljardi; īstenoti – EUR 1,3 miljardi

3. Pirmavotā veikto finanšu korekciju sadalījums

Dalībvalstu iestādes pirmavota korekcijas piemēro, kad deklarē izdevumus Komisijai, piemērojot vienotas likmes korekcijas pēc Komisijas veiktajām revīzijām.

⁹ Jāuzsver, ka dažos gadījumos dalībvalstu paziņotās summas ietver gan atsevišķas, gan vienotas likmes / ekstrapolētas korekcijas; paziņojuma nolūkos šīs summas ir iekļautas kategorijā (vienotas likmes atsevišķas korekcijas), kas uzskatāma par noteicošo. Šie abi ierobežojumi neietekmē vispārējo paziņoto summu uzticamību.

Lielākās pirmavota finanšu korekcijas **ERAF/KF** līmenī noteiktas Rumānijai (EUR 345 miljoni)¹⁰.

**Pirmavota korekcijas
2015. gadā –**

apstiprināti – EUR 0,5 miljardi;

īstenoti – EUR 0,8 miljardi

Attiecībā uz **ESF** 2015. gadā apstiprināto pirmavota finanšu korekciju summa 2007.–2013. gada plānošanas periodam bija EUR 81 miljons. Lielākās pirmavota finanšu korekcijas noteiktas šādām dalībvalstīm: Čehijas Republika, Francija, Polija, Slovākija un Rumānija.

No 2007.–2013. gada plānošanas periodā īstenotajām finanšu korekcijām EUR 115 miljoni ir pirmavota finanšu korekcijas, no kurām EUR 66 miljonus apstiprināja 2015. gadā, bet EUR 49 miljonus – iepriekšējā gadā.

4. *Neto finanšu korekcijas 2015. gadā*

To, kā ES budžetu ietekmē dažādie korektīvie mehānismi, nosaka budžeta izpildes veids, nozares pārvaldība un politikas jomai piemērotie finanšu noteikumi. Taču visu korektīvo mehānismu īstenošanas rezultāts ir ES budžeta aizsargāšana no izdevumiem, kas rodas tiesību aktu pārkāpšanas rezultātā.

**Neto finanšu korekcijas
2015. gadā**

apstiprināti – EUR 0,8 miljardi;

īstenoti – EUR 1,2 miljardi

¹⁰ Kas attiecas uz ERAF/KF, tā kā dalībvalstīm nav juridiska pienākuma ziņot par pirmavota finanšu korekcijām un nav strukturēta pārskata par laikposmu kopš plānošanas perioda sākuma, norādīta piesardzīga un neizsmejoša aptuvenā summa, kas piemērota gadījumos, kad Komisija varēja rekonstruēt skaidru revīzijas izsekojamību sertifikācijas iestādes līmenī.

3.2. Kumulatīvās finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi līdz 2015. gada beigām

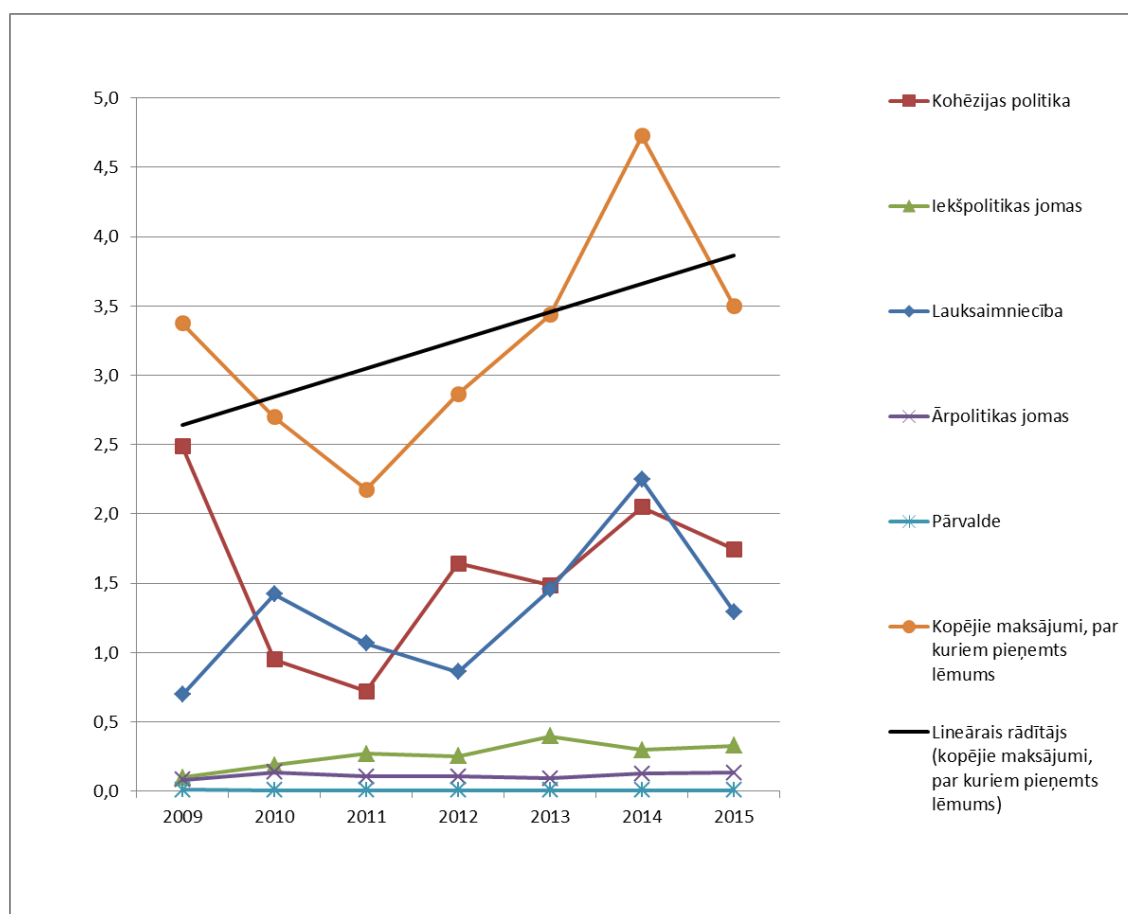
Kumulatīvie rādītāji sniedz noderīgu informāciju par Komisijas izmantoto korektīvo mehānismu nozīmīgumu, īpaši tāpēc, ka šo rādītāju aprēķinā ņemts vērā tas, ka programmas un projekti ir daudzgadu un ka tie līdzsvaro vienreizēju notikumu ietekmi.

3.2.1. 2009.–2015. gada periods

Turpmākajās diagrammās ir norādītas pēdējo septiņu gadu laikā apstiprināto un īstenoto finanšu korekciju un atgūto maksājumu izmaiņas.

3.2.1. diagramma. Finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi 2009.–2015. gadā

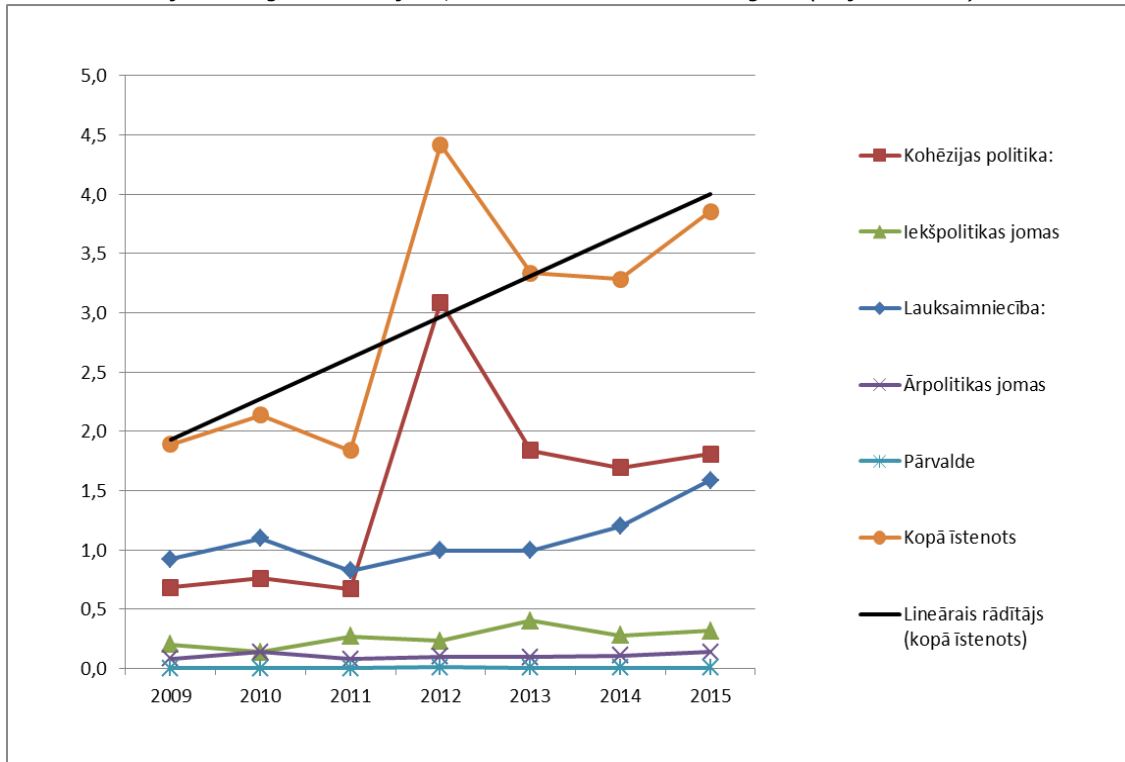
Finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi, kas **apstiprināti** 2009.–2015. gadā (miljardos EUR)

Apstiprināto finanšu korekciju vidējā summa 2009.–2015. gadā – EUR 3,3 miljardi
2,4 % no vidējiem budžeta maksājumiem

Apstiprinātajām summām ir tendence nedaudz palielināties; tas liecina, ka daudzgadu kontroles sistēma veiksmīgi aizsargā ES budžetu laika gaitā.

Finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi, kas **īstenoti** 2009.–2015. gadā (miljardos EUR)

Attiecībā uz 2009.–2015. gadu **īstenoto** finanšu korekciju un atgūto maksājumu vidējā summa bija EUR 3 miljardi, kas ir 2,2 % no ES budžeta maksājumu vidējās summas šajā periodā.

3.2.2. Tiesas lēmumi par reģionālās politikas izdevumu finanšu korekcijām

Tiesa 2015. gadā pieņēma spriedumus, ar ko atcēla vairākus lēmumus, kas 2008.–2010. gadā pieņemti par finanšu korekcijām saistībā ar reģionālo politiku (korekciju kopējais apmērs bija EUR 457 miljoni, un tās attiecās uz 1994.–1999. gada plānošanas periodu). Lēmuma par atcelšanu pamatā bija Regulas Nr. 1083/2006 noteikumu jaunā juridiskā interpretācija, un ar to maina Tiesas iepriekšējus spriedumus. Šīs atceltās korekcijas ir atskaitītas no apstiprinātajām un īstenotajām summām 2015. gadā un no kumulatīvajām summām, kas sniegtas šajā tabulā.

3.2.3. Finanšu korekciju īstenošanas procentuālā daļa 2015. gada beigās

3.2.3. tabula. Kumulatīvās apstiprinātās finanšu korekcijas un īstenošanas procentuālā daļa līdz 2015. gada beigām

Miljonos EUR

	Plānošanas periods			Kumulatīvie ELGF lēmumi	Kopējās apstiprinātās finanšu korekcijas 2015. gada beigās	Īstenošanas % daļa 2015. gada beigās	Apstiprinātās finanšu korekcijas 2014. gada beigās	Īstenošanas % daļa 2014. gada beigās
	1994.–1999. gada periods	2000.–2006. gada periods	2007.–2013. gada periods					
Lauksaimniecība	-	139	787	11 766	12 692	85,4 %	11 514	82,8 %
ELGF	-	-	-	11 766	11 766	85,7 %	10 808	83,7 %
Lauku attīstība	-	139	787	Nav	926	81,3 %	706	69,3 %
Kohēzijas politika	2273	8922	4748	Nav	15 943	93,4 %	14 203	92,2 %
ERAF	1799	5794	2664	Nav	10 257	92,4 %	8973	91,9 %
Tiesas spriedumi	(457)	0	0	Nav	(457)	-	-	-
ERAF kopā	1342	5794	2664	Nav	9800	92,1 %	8973	91,9 %
Kohēzijas fonds	268	842	857	Nav	1968	99,9 %	1496	88,7 %
Tiesas spriedumi	0	(9)	0	Nav	(9)	-	-	-
Kohēzijas fonds kopā	268	833	857	Nav	1958	97,6 %	1496	88,7 %
ESF	560	1990	1198	Nav	3748	98,4 %	3399	96,5 %
ZVFI/EZF	100	127	29	Nav	256	63,0 %	250	60,4 %
ELVGF, Virzības nodaļa	3	178	-	Nav	181	60,1 %	85	100,0 %
Citi	-	-	-	Nav	32	100,0 %	9	100,0 %
Kopā	2273	9060	5535	11 766	28 666	89,9 %	25 726	88,0 %

Dažādie plānošanas periodi kohēzijas politikas jomā skaidri norāda uz ES budžeta cikla daudzgadu raksturu. Tā kā tuvojas 2000.–2006. gada perioda slēgšanas procesa beigās, finanšu korekciju summa ir ievērojami lielāka, jo īpaši salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada periodu.

3.2.4. Kumulatīvie atgūtie maksājumi 2009.–2015. gadā

Turpmākajās tabulās ir norādītas par 2009.–2015. gada periodu apstiprināto un īstenoto atgūto maksājumu summas. Sk. arī **3.3.1.** sadaļu, kurā norādīta ietekme uz ES budžetu.

3.2.4. tabula. Apstiprinātie atgūtie maksājumi 2009.–2015. gadā

Miljonos EUR

Atgūtie maksājumi	Gadi							Kopā
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Lauksaimniecība								
ELGF	163	178	174	162	227	213	117	1234
Lauku attīstība	25	114	161	145	139	165	206	956
Kohēzija	102	24	50	22	83	35	5	320
Iekšpolitikas jomas	100	188	270	252	393	293	302	1798
Ārpolitikas jomas	81	137	107	107	93	127	132	784
Pārvalde	9	5	8	7	6	5	5	45
Kopā	480	646	770	695	941	838	767	5137

3.2.5. tabula. Īstenotie atgūtie maksājumi 2009.–2015. gadā

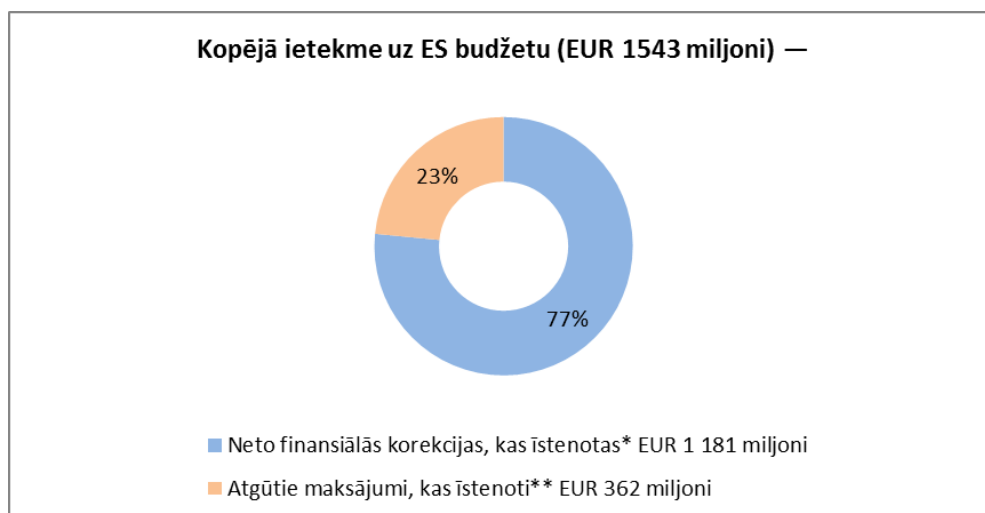
Miljonos EUR

Atgūtie maksājumi	Gadi							Kopā
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	
Lauksaimniecība								
ELGF	148	172	178	161	155	150	155	1119
Lauku attīstība	25	114	161	166	129	167	152	914
Kohēzija	102	25	48	14	81	32	7	309
Iekšpolitikas jomas	100	162	268	229	398	274	293	1724
Ārpolitikas jomas	81	136	77	99	93	108	136	730
Pārvalde	9	5	2	9	6	5	5	41
Kopā	464	614	734	678	862	736	749	4837

3.3. Finanšu korekciju ietekme

3.3.1. Ietekme uz ES budžetu 2015. gadā

3.3.1. diagramma. Ietekme uz ES budžetu

* Galvenās attiecīgās izdevumu nodaļas ir 0502, 0503, 0504, 1303, 1304, 0402, 1106 un 1803.

** Izmērot no pirmavota atgūtos maksājumus. Galvenās attiecīgās izdevumu nodaļas ir 0502, 0503, 1303, 1304, 0402 un 1106. Vairāk informācijas par atgūtajiem maksājumiem sk. 3.2.4. sadaļā.

Kā paskaidrots iepriekš, ieņēmumus, kas gūti no neto finanšu korekcijām un atgūtajiem maksājumiem, uzskata par piešķirtajiem ieņēmumiem¹¹, ņemot vērā, ka Komisija īsteno atgūšanu arī pirmavotā, atskaitot neattiecināmos izdevumus (kas noteikti iepriekšējos vai pašreizējos izmaksu segšanas pieprasījumos) no veiktajiem maksājumiem. Rezumējot — piešķirtie ieņēmumi nonāk atpakaļ budžeta pozīcijā vai fondā, no kura sākotnēji samaksāts par izdevumiem, un ir izmantojami atkārtoti, taču nav iezīmēti konkrētām dalībvalstīm.

3.3.2. Ietekme uz valstu budžetiem

Atbilstīgi dalītas pārvaldības principiem visas finanšu korekcijas un atgūtie maksājumi ietekmē valstu budžetus neatkarīgi no to izpildes metodes. Jāuzsver, ka pat tad, ja līdzekļus neatmaksā ES budžetā, finanšu korekciju ietekme uz dalībvalstu budžetiem vienmēr ir negatīva. Tas tādēļ, ka nolūkā saglabāt ES finansējumu dalībvalstij ir jāaizstāj neattiecināmie izdevumi ar attiecināmām darbībām. Tas nozīmē, ka dalībvalsts ar saviem līdzekļiem (no valsts budžeta) uzņemas atbildību par

¹¹ Finanšu regulas 21. panta 3. punkta c) apakšpunkts

finansiālajām sekām, ko rada zaudēts ES līdzfinansējums izdevumiem, kuri atbilstīgi ES programmu noteikumiem uzskatāmi par neattiecināmiem (alternatīvo izmaksu veidā), ja vien tā neatgūst attiecīgās summas no individuāliem saņēmējiem. Tas ne vienmēr ir iespējams, piemēram, ja veic vienotas likmes korekcijas programmas līmenī (jo ir trūkumi valsts pārvaldes iestādē, kas pārvalda programmu), kas nav tieši saistītas ar individuāliem pārkāpumiem projektā.

4. LAUKSAIMNIECĪBA UN LAUKU ATTĪSTĪBA

4.1. Preventīvas darbības

Dalībvalstu veicamās preventīvās darbības

Dalībvalstu līmenī ir izveidota obligāta administratīvā struktūra. Izdevumu pārvaldību, kontroli un samaksu uztic akreditētām maksājumu aģentūrām. Minēto kritēriju (kas noteikti Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 908/2014 un Komisijas Deleģētajā regulā (ES) Nr. 907/2014¹²) ievērošanu sīki izvērtē valsts līmenī iecelta neatkarīga ārējās revīzijas iestāde (sertifikācijas iestāde) un pastāvīgi uzrauga kompetentā valsts iestāde (ministriju līmenī). Maksājumu aģentūrām jāiesniedz gada pārvaldības deklarācija, kurā iekļauta deklarācija par to, ka ieviestā sistēma garantē darījumu likumību un pareizību. Šīs pārvaldības deklarācijas pārbauda minētās sertifikācijas iestādes, kam jāsniedz gada atzinums.

Par katru ELGF un ELFLA finansēto atbalsta shēmu maksājumu aģentūra pirms visiem maksājumiem veic vairākas visaptverošas *ex-ante* administratīvās pārbaudes (jāpārbauda 100 % atbalsta pieteikumu) un pārbaudes uz vietas (lielākajai daļai shēmu vismaz 5 %). Šīs pārbaudes veic saskaņā ar precīziem noteikumiem, kas paredzēti attiecīgās nozares tiesību aktos (piemēram, integrētās administrācijas un kontroles sistēma – IAKS, tostarp zemes gabalu identifikācijas sistēma – ZGIS). Attiecībā uz lielāko daļu no šīm atbalsta shēmām dalībvalstīm katru gadu ir jāsniegt Komisijai statistiskā informācija par veiktajām pārbaudēm un to rezultātiem (kontroles statistika).

Komisijas veicamās preventīvās darbības

Saskaņā ar jauno Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) horizontālo regulu¹³ 2014. gadā stājās spēkā jauns tiesiskais regulējums par KLP līdzekļu izmaksas samazināšanu, pārtraukšanu un apturēšanu, kas stiprinās Komisijas pilnvaras samazināt/apturēt ES finansējumu gadījumos, kad konstatēti nepareizu maksājumu riski.

ELGF – EUR 27,2 miljonu samazinājums četrpadsmit dalībvalstīm.

ELFLA – 24 pārtraukšanas un 7 apturēšanas/samazinājumi.

Līdz ar to Komisija var samazināt vai apturēt ikmēneša maksājumus (ELGF) vai starpposma maksājumus (ELFLA), ja *"viens vai vairāki attiecīgās valsts kontroles sistēmas galvenie elementi nepastāv vai nav efektīvi konstatēto trūkumu būtiskuma vai noturības dēļ"*¹⁴ (vai pastāv līdzīgi būtiski trūkumi nepareizo maksājumu atgūšanas sistēmā) un:

- vai nu trūkumi ir ilgstoši un to dēļ ir pieņemti vismaz divi lēmumi par finanšu korekcijām, vai arī
- Komisija secina, ka attiecīgā dalībvalsts tuvākajā laikā nespēs veikt vajadzīgos koriģējošos pasākumus atbilstoši rīcības plānam ar skaidriem progresa rādītājiem, ko noteiks, apspriežoties ar Komisiju.

Attiecībā uz **ELFLA** jaunajā Kopīgo noteikumu regulā (KNR)¹⁵ kā ātrs un reaģētspējīgs papildu instruments ir paredzēta starpposma maksājumu pārtraukšana, ko veic deleģētais kredītrikotājs (t. i., ģenerāldirektors), ja ir šaubas par maksājumu likumību un pareizību.

¹² OV L 255, 28.8.2014., 18. un 59. lpp.

¹³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1306/2013 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību (OV L 347, 20.12.2013., 549. lpp.).

¹⁴ Regulas (EK) Nr. 1306/2013 41. pants.

¹⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas

ELGF jomā šādu pārtraukšanas procedūru nevarētu izmantot, jo tiek veikti ikmēneša maksājumi. Attiecībā uz ELGF 2015. gadā nebija apturētu maksājumu. Ikmēneša maksājumi kontroles sistēmas trūkumu dēļ pirmo reizi tika samazināti 2015. gadā par kopējo summu EUR 16 miljoni (Grieķija). Citas samazināšanas ir saistītas ar maksimālā apjoma, termiņu un citu atbilstības kritēriju pārsniegšanu. Ar samazināšanām kopā ir saistītas 87 darbības.

Pārtraukšana un apturēšana/samazināšana ir sākotnējas darbības. Vajadzības gadījumā tām papildus var veikt revīziju. Ja trūkums ir apstiprināts, attiecīgos izdevumus noteikti izslēdz no ES finansējuma, piemērojot finanšu korekcijas, kas izriet no atbilstības noskaidrošanas procedūras.

4.2. Korektīvie pasākumi

Atbilstīgi KLP tiesiskajam regulējumam Komisija dalībvalstīm **vienmēr noteikusi neto finanšu korekcijas**¹⁶. Dalībvalstis faktiski atmaksā summas, un ES budžetā tās uzskata par piešķirtajiem iegūmumiem. Tās izmanto, lai finansētu KLP izdevumus kopumā, tos neiezīmējot konkrētai dalībvalstij. Faktisko atmaksu ES budžetā var aizkavēt lēmumi par maksājumiem pa daļām (maksā trīs gada maksājumus) vai atliktiem maksājumiem.

Saskaņā ar dalītu pārvaldību dalībvalstis ir tieši atbildīgas par kļūdu atklāšanu un izlabošanu. Katru reizi, kad pārvaldības un kontroles sistēmā ir konstatēti trūkumi, tiek sākta atbilstības pārbaudes procedūra un vienlaikus dalībvalstīm ir jāveic korektīvi pasākumi. Koriģējošo darbību cieši uzrauga, un, ja tā netiek veikta, var tikt pārtraukti, samazināti vai apturēti attiecīgā pasākuma ES maksājumi. Dalībvalstīm pieprasīja iesniegt rīcības plānu atrunu nepilnību izlabošanai. Pēc tam rīcības plānus novērtēja, lai pārbaudītu, vai pareizas īstenošanas gadījumā tie savlaicīgi izlabotu konstatētos trūkumus. Komisija katru gadu novērtēja dalībvalstu līdzšinējo korektīvo pasākumu efektivitāti. Var secināt, ka **ES budžeta risku sistemātiski sedz, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūras un neto finanšu korekcijas**.

Attiecībā uz **ELGF** finanšu korekcijas izpilda, atskaitot attiecīgās summas no mēneša maksājumiem, ko Komisija veica otrajā mēnesī pēc Komisijas lēmuma par finanšu korekciju attiecīgajai dalībvalstij.

Līdz 2015. gada beigām lēmumi par maksājumiem pa daļām bija pieņemti attiecībā uz EUR 2,3 miljardiem.

Attiecībā uz **ELFLA** finanšu korekcijas izpilda, pieņemot atgūšanas rīkojumu, kas paredz attiecīgajai dalībvalstij šo summu atmaksāt ES budžetā, un parasti to izpilda, nākamajā ceturksnī atmaksājot ieskaitus. Tāpēc N gada beigās pieņemtus lēmumus izpilda tikai N+1 gada sākumā. Turklāt lēmuma izpildi var aizkavēt lēmumi par maksājumiem pa daļām vai atliktiem maksājumiem.

Tas ir jo īpaši aktuāli kopš 2010. gada, kad finanšu un ekonomikas krīzes dēļ dalībvalstis biežāk lūdza piemērot pašreizējo tiesību aktu noteikumus, kas ļauj piemērot finanšu korekcijas, kuras īstentotas ar gada maksājumiem (nevis vienreizēju maksājumu): ja summa, kas dalībvalstij ir jāatmaksā, pārsniedz 0,01 % no tās IKP, tā var lūgt atskaitījumus veikt kā gada maksājumus (ne vairāk kā trīs), nevis kā vienreizēju maksājumu.

Finanšu korekciju maksājumu atmaksas atlikšana –

- **Grieķija**
- **Portugāle**

Komisija 2012. gadā ieviesa jaunu noteikumu¹⁷, ar ko atļāva atlikt finanšu korekciju atmaksu tām dalībvalstīm, kas saņem ES finansiālo palīdzību, ar nosacījumu, ka ir novērsti finanšu korekciju izraisījušie trūkumi.

Dalībvalstis, kuras var izmantot finansiālā atbalsta mehānismus, var pieprasīt vienreiz uz 18 mēnešiem atlikt finanšu korekciju atmaksu. Visas summas, kuras jāizpilda attiecīgajā periodā, tika atliktas līdz tā perioda beigām, kad kopējo summu bija paredzēts atmaksāt ar trīs gada

Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.).

¹⁶ Procedūra, ar ko Komisija pieņem dalībvalstu pārskatus un tādējādi izdevumus, ko maksājumu aģentūras apmaksājušas lauksaimniekiem un saņēmējiem. Pirmkārt, maksājumu aģentūru pārskatu precizitāti pārbauda dalībvalstu sertifikācijas iestādes, un pēc tam Komisija par tiem pieņem ikgadējo finansiālās noskaidrošanas lēmumu. Otrkārt, Komisija pēc tam, pamatojoties uz revīzijām, veic atbilstības noskaidrošanu, kurā var noteikt un izslēgt (turpmākajos gados) noteikumiem neatbilstīgus maksājumus.

¹⁷ Komisijas 2012. gada 2. maija Īstenošanas regula (ES) Nr. 375/2012, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 885/2006, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus par to, kā piemērot Padomes Regulu (EK) Nr. 1290/2005 attiecībā uz maksājumu aģentūru un citu struktūru akreditāciju un ELGF un ELFLA grāmatojumu noskaidrošanu (OV L 118, 3.5.2012., 4. un 5. lpp.).

maksājumiem. Lēmumi par atliktiem maksājumiem tika pieņemti attiecībā uz Grieķiju EUR 529 miljonu apmērā, bet attiecībā uz Portugāli — EUR 109 miljonu apmērā. Atlikto summu atmaksas divi pirmie gada maksājumi tika veikti 2014. un 2015. gadā; trešais un pēdējais maksājums tiks atmaksāts 2016. gadā.

2015. gadā attiecībā uz Grieķiju tika pieņemts jauns lēmums par atliktiem maksājumiem. Pēc atlikšanas termiņa beigām korekcijas jāizpilda ar pieciem gada maksājumiem. Grieķijai noteiktais atlikšanas termiņš ir 2017. gada 22. jūnijs. Līdz šim tika atlikti EUR 335 miljoni.

4.3. Konstatētie dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu trūkumi un īstenotie pasākumi

Komisija 2013. gadā sagatavoja ziņojumus, lai apzinātu galvenos visu trīs darbību, kas attiecas uz budžeta līdzekļu sadali pa darbības jomām (ABB), kļūdu cēloņus, un konstatēja dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu galvenās nepilnības. Turpmākos korektīvos pasākumus veic attiecīgās dalībvalstis, un Komisija aktīvi uzrauga to pareizu īstenošanu. Komisija turpina novērst galvenos riskus, ko fondiem rada pašreizējie kļūdu cēloņi, veicot revīzijas izziņas darbus un īstenojot rīcības plānus, kas dažās dalībvalstīs jau tiek darīti. Papildus tam un vēlākā posmā ir paredzēts veikt vairākas darbības, lai uzlabotu uzraudzības, komunikācijas un korektīvos pasākumus, lai vēl vairāk uzlabotu pašreizējo situāciju un lai novērstu turpmākas problēmas. Turklāt KLP 2013. gada reformas rezultātā vairākās jomās ir ievērojami uzlabots vienkāršošanas process (piemēram, vienkāršotu izmaksu iespējas ieviešana lauku attīstības jomā), par ko Eiropas Parlaments un Ministru padome spēja vienoties, kā arī uzlabotas kontroles sistēmas. Papildu vienkāršošana būs vērsta uz taisnīgāku apstākļu nodrošināšanu lauksaimniekiem, saglabājot sistēmas efektivitāti un ņemot vērā dažu shēmu sarežģītību, piemēram, administratīvo sodu jomā.

Tiešo maksājumu kļūdu galvenie cēloņi bija saistīti ar: valsts pārvaldes iestāžu pieļautām kļūdām/neatbilstībām, kas radušās tāpēc, ka valsts pārvaldes iestādes nepielāgo savu sistēmu, lai nodrošinātu atbilstību noteikumiem, vai neievēro savus norādījumus; zemes gabalu identifikācijas sistēmas (ZGIS) neatbilstošu kvalitāti un atjaunināšanu; nekvalitatīvām pārbaudēm uz vietas; kļūdainiem atbalsta pieteikumiem. Jānorāda, ka IAKS, tostarp ZGIS, ir galvenā pārvaldības un kontroles sistēma, kas nodrošina tiešo atbalsta maksājumu regularitāti. Tā attiecas uz vairāk nekā 90 % no ELGF izdevumiem un ievērojami palīdz novērst un samazināt kļūdu skaitu atbalsta shēmās, uz kurām tā attiecas. Kad darbības nepilnības ir konstatētas, nepieciešams veikt korektīvus pasākumus, un Komisija cieši uzrauga to īstenošanu.

Tirgus pasākumu kļūdu galvenie cēloņi bija saistīti ar: atbilstības nosacījumu neievērošanu, jo tie ir sarežģīti, un pasākumus ir grūti pārbaudīt un kontrolēt; iepirkuma noteikumiem; dalībvalstu atšķirīgu interpretāciju par izdevumu pieņemamību; nepietiekamu informāciju par dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmām; pārvaldības un kontroles sistēmu nepareizu izmantošanu dalībvalstīs.

Lauku attīstības jomā joprojām veic rūpīgas pārbaudes. Lai novērstu kļūdu galvenos cēloņus, AGRI ĢD 2015. gadā turpināja nostiprināt izstrādātos rīcības plānus, lai reaģētu uz 2014. gada darbības pārskatu (GDP) atrunām, pamatojoties uz labāku sadarbību un analīzi Komisijas dienestos, kā arī intensīvu dialogu ar dalībvalstīm. Īstenojot šo pieeju, tika uzlabota sistēma, ko visas dalībvalstis ievēro, ziņojot par saviem valsts vai reģionālajiem rīcības plāniem kļūdu īpatsvara samazināšanai. Tas ietver lielāku uzsvaru uz revīzijas konstatējumu regulāru uzraudzību, kā arī uzlabotus rādītājus un starpmērķus, kas jāņem vērā uzraudzības jomā. Komisija 2014. gadā izstrādāja īpašu IT rīku (un 2015. gadā tas bija pilnībā izmantojams), ar ko tā var efektīvi un konsekventi vākt un apstrādāt no valstu un reģionālajiem rīcības plāniem izgūto informāciju, lai sniegtu pārskatu un atvieglotu atbilstošu uzraudzību.

4.4. Kumulatīvie rādītāji

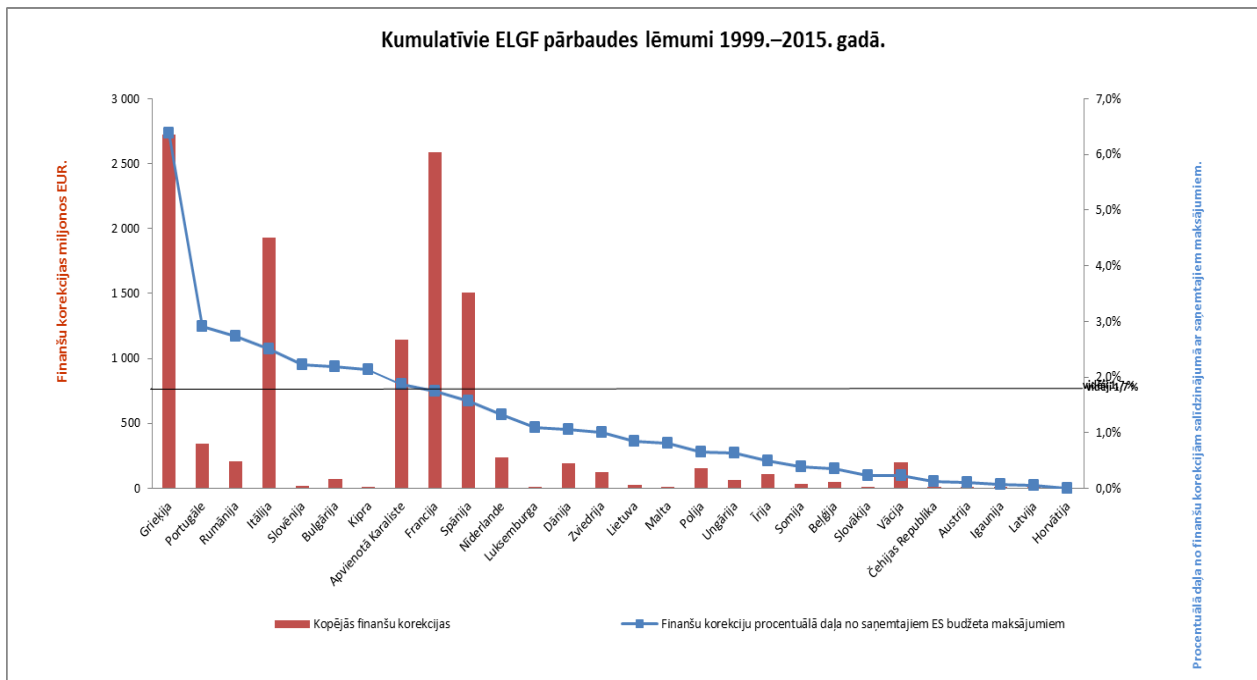
Attiecībā uz **ELGF** Komisija kopš 1999. gada nolēmusi piemērot finanšu korekcijas pavisam EUR 11 766 miljonu apmērā. Vidējā korekcijas likme vienā finanšu gadā 1999.–2015. gada periodā bija **1,7 %** no izdevumiem. Pēc Komisijas lēmuma pieņemšanas korekcijas īsteno automātiski, ja vien dalībvalstij nav piešķirta iespēja maksāt trīs gada maksājumus.

4.4. tabula. ELGF – kumulatīvās finanšu korekcijas, par kurām pieņemts lēmums saskaņā ar atbilstības noskaidrošanas procedūru, no 1999. gada līdz 2015. gada beigām; sadalījums pa dalībvalstīm

Miljonos EUR

Dalībvalsts	No ES budžeta saņemtie ELGF maksājumi	Saņemto maksājumu % no kopējiem maksājumiem	Kumulatīvās ELGF finanšu korekcijas 2015. gada beigās	% salīdzinājumā ar maksājumiem, kas saņemti no ES budžeta	% salīdzinājumā ar finanšu korekciju kopsummu
Beļģija	12 755	1,8 %	45	0,4 %	0,4 %
Bulgārija	3257	0,5 %	71	2,2 %	0,6 %
Čehijas Republika	6533	0,9 %	8	0,1 %	0,1 %
Dānija	18 208	2,6 %	192	1,1 %	1,6 %
Vācija	92 771	13,3 %	203	0,2 %	1,7 %
Igaunija	743	0,1 %	1	0,1 %	0,0 %
Īrija	21 930	3,2 %	108	0,5 %	0,9 %
Grieķija	42 621	6,1 %	2723	6,4 %	23,1 %
Spānija	96 161	13,8 %	1510	1,6 %	12,8 %
Francija	149 034	21,4 %	2588	1,7 %	22,0 %
Horvātija	253	0,0 %	0	0,0 %	0,0 %
Itālija	77 223	11,1 %	1930	2,5 %	16,4 %
Kipra	453	0,1 %	10	2,1 %	0,1 %
Latvija	1065	0,2 %	0	0,0 %	0,0 %
Lietuva	2888	0,4 %	24	0,8 %	0,2 %
Luksemburga	507	0,1 %	6	1,1 %	0,0 %
Ungārija	9947	1,4 %	63	0,6 %	0,5 %
Malta	37	0,0 %	0	0,8 %	0,0 %
Nīderlande	18 058	2,6 %	240	1,3 %	2,0 %
Austrija	11 884	1,7 %	12	0,1 %	0,1 %
Polija	23 517	3,4 %	155	0,7 %	1,3 %
Portugāle	11 749	1,7 %	342	2,9 %	2,9 %
Rumānija	7579	1,1 %	207	2,7 %	1,8 %
Slovēnija	904	0,1 %	20	2,2 %	0,2 %
Slovākija	2898	0,4 %	6	0,2 %	0,1 %
Somija	8971	1,3 %	34	0,4 %	0,3 %
Zviedrija	11 935	1,7 %	120	1,0 %	1,0 %
Apvienotā Karaliste	61 373	8,8 %	1146	1,9 %	9,7 %
Kopā	695 255	100,0 %	11 766	1,7 %	100,0 %

4.4. diagramma. ELGF – dalībvalstu kumulatīvās finanšu korekcijas, kas izriet no atbilstības noskaidrošanas procedūras, no 1999. gada līdz 2015. gada beigām salīdzinājumā ar maksājumiem, kas saņemti no ES budžeta

4.5. Dalībvalstu korekcijas

Dalībvalstīm ir jāievieš *ex-ante* pārbažu un finansējuma samazināšanas vai izslēgšanas sistēmas.

- Par katru ELGF un ELFLA finansēto atbalsta shēmu veic *ex-ante* administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas un, ja saņēmējs ir pieļāvis neatbilstības, piemēro preventīvus sodus. Šīs kontroles sistēmas jāīsteno maksājumu aģentūrām, un sistēmās jābūt iekļautām vienotām iezīmēm un īpašiem noteikumiem, kas pielāgoti katra atbalsta režīma specifikai. Kontroles sistēmas izstrādātas, lai varētu veikt visaptverošas *ex-ante* administratīvās pārbaudes par pilnīgi visiem atbalsta pieteikumiem, attiecīgos gadījumos – kontrolpārbaudes citās datubāzēs, kā arī priekšmaksājumu pārbaudes uz vietas, pārbaudot darījumu paraugu, kas aptver 1–100 % datu kopas (atkarībā no riska, kas saistīts ar attiecīgo režīmu). Ja pārbaudēs uz vietas atklāts liels pārkāpumu skaits, jāveic papildu pārbaudes.
- Šajā ziņā vissvarīgākā sistēma ir administrācijas un kontroles sistēma (IAKS), kas 2015. finanšu gadā aptvēra 93,8 % no ELGF izdevumiem. Ciktāl iespējams, IAKS izmanto arī, lai pārvaldītu un kontrolētu lauku attīstības pasākumus saistībā ar zemes gabaliem vai lauksaimniecības dzīvniekiem, uz kuriem 2015. gadā attiecās 54,1 % ELFLA maksājumu. Attiecībā uz abiem fondiem IAKS aptvēra 85,6 % no kopējiem izdevumiem.
- Tiesību aktos ir paredzēts, ka dalībvalstīm jāiesniedz Komisijai sīki izstrādāti ziņojumi par to veiktajām pārbaudēm un piemērotajiem sodiem. Ziņojumu sistēma ļauj attiecībā uz galvenajām atbalsta shēmām aprēķināt kļūdu skaitu, ko dalībvalstis konstatējušas galīgo saņēmēju līmenī. Sertifikācijas iestādes arī pārbauda un apstiprina paziņotās statistiskās informācijas precizitāti un pamatā esošo uz vietas veikto pārbažu kvalitāti attiecībā uz tiešā atbalsta un lauku attīstības pasākumiem.

Nesenajos dalībvalstu ziņojumos ir norādīta *ex-ante* administratīvo pārbažu un uz vietas veikto pārbažu preventīvā ietekme, kuru rezultātā korekciju apmērs bija EUR 353 miljoni. Lielākās korekcijas noteiktas Spānijai (EUR 70 miljoni), Itālijai (EUR 39 miljoni) un Polijai (EUR 35 miljoni). Precizākus 2015. gadā paziņotos skaitļus sk. **6. pielikumā**.

5. KOHĒZIJAS POLITIKA

5.1. Preventīvas darbības

Komisija 2015. gadā turpināja piemērot to stingro politiku attiecībā uz to maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu, par kuru Komisija pieņēma lēmumu 2008. gada rīcības plāna satvarā, lai stiprinātu Komisijas uzraudzības lomu strukturālo pasākumu dalītās pārvaldības ietvaros ar mērķi aizsargāt ES budžetu. Šī politika, kas bija spēkā 2007.–2013. gada periodā, darbojas kā preventīvs pasākums, ierosinot starpposma maksājumu pārtraukšanu — vai sūtot brīdinājuma vēstuli gadījumā, kad nav neatmaksātu maksājuma pieprasījumu —, tiklīdz ir pierādījumi, kuri liecina par visas darbības programmas vai tās daļas būtiskiem pārvaldības un kontroles sistēmas darbības trūkumiem, tādējādi izvairoties no to summu atmaksas ES budžetā, ko var ietekmēt nopietni pārkāpumi.

Attiecībā uz **ERAF/KF** un **ESF** programmām ir vērts uzsvērt, ka korektīvo pasākumu plāniem, par ko Komisijas uzraudzības pienākuma rezultātā vienojušās dalībvalstis, arī ir preventīva ietekme uz izdevumiem, kuri saņēmējiem jau ir radušies un ir reģistrēti valsts līmenī sertifikācijas iestādes pārskatos, bet vēl nav deklarēti Komisijai. Attiecībā uz šādiem izdevumiem sertifikācijas iestāde piemēro Komisijas prasīto finanšu korekciju pirms izdevumu deklarēšanas.

Komisijai deklarētie izdevumi, kas jau ir izteikti kā kļūdainas neto summas.

Jo īpaši ekstrapolētu korekciju vai vienotas likmes korekciju gadījumā pārvaldības un kontroles sistēmu trūkumu dēļ attiecīgās summas var būt ievērojamas.

To var uzskatāmi pierādīt ar pirmavota finanšu korekcijām, ko 2015. gadā piemēroja Rumānijai (EUR 345 miljoni) vai 2014. gadā — Čehijas Republikai (EUR 398 miljoni) un Ungārijai (EUR 135 miljoni) dažādu programmu korektīvo pasākumu plānu ietvaros. Attiecībā uz ESF lielākās apstiprinātās pirmavota finanšu korekcijas 2015. gadā noteiktas Rumānijai (EUR 77 miljoni).

Līdzīgi arī brīdinājuma vēstulēm, ko Komisija izsūta, kad tiek konstatēti sistēmas trūkumi, pirms Komisijai tiek iesniegts maksājuma pieprasījums, var būt tāda pati preventīva ietekme uz ES budžeta aizsardzību, tomēr tādā gadījumā Komisija/dalībvalstis neziņo par summu, jo ir grūtāk noteikt šādas ietekmes apjomu. Šīs Komisijas īstenotās uzraudzības preventīvās ietekmes rezultātā palielinās ES budžeta aizsardzība (un samazinās revīzijas iestāžu konstatētās kļūdas, pārbaudot Komisijas pieprasītās summas), un tāpēc tā jāatspoguļo arī ziņojumos.

Pārtraukšanu un apturēšanu atceļ, tikai ņemot vērā pamatotu apliecinājumu par korektīvo pasākumu īstenošanu un/vai pēc finanšu korekciju īstenošanas. Finanšu korekcijas ir jāiekļauj Komisijai iesniegtajā maksājuma pieprasījumā vai jāsaskaņo ar Komisiju. Korektīvo pasākumu, tostarp finanšu korekciju, atbilstību novērtē, jo īpaši ņemot vērā valsts revīzijas iestādes vai Komisijas (turpmākas) revīzijas rezultātus un pēc attiecīgā gadījuma atsevišķas pārbaudes, lai nodrošinātu konsekvenci, pārredzamību un vienlīdzīgu attieksmi dalībvalstīs.

5.1.1. Pārtraukšana un apturēšana

5.1.1. tabula. Pārtraukšana

Miljonos EUR

Fonds	Kohēzijas politika – 2007.–2013. gada plānošanas periods							
	Visi atvērtie gadījumi 2014. gada 31. decembrī		Jaunie gadījumi 2015. gadā		2015. gadā slēgtie gadījumi		Visi atvērtie gadījumi 2015. gada 31. decembrī	
	Gadījumu skaits	Summa	Gadījumu skaits	Summa	Gadījumu skaits	Summa	Gadījumu skaits	Summa
ERAF un KF	99	3818	87	5299	135	7387	51	1730
ESF	32	970	27	1392	33	1599	26	762
EZF	7	14	25	157	30	162	2	8
Kopā	138	4802	139	6848	198	9148	79	2501

Tabulā sniegts pārskats par ERAF un Kohēzijas fonda, ESF un EZF maksājumu pārtraukšanas gadījumu izmaiņām gan skaita, gan summas ziņā. Sākuma bilancē ir iekļauti visi gadījumi, kas joprojām bija atvērti 2014. gada beigās, neatkarīgi no tā, kurā gadā par maksājumu pārtraukšanu paziņots dalībvalstij. Jaunie gadījumi attiecas tikai uz maksājumu pārtraukšanu, par ko paziņots 2015. gadā. Slēgtie gadījumi ir gadījumi, par kuriem 2015. gadā tika atsākti izmaksu segšanas pieprasījumi (neatkarīgi no pārtraukšanas sākuma gada). Gadījumi, kas joprojām ir atvērti 2015. gada beigās, ir maksājumu pārtraukšanas gadījumi, kuri joprojām ir aktīvi 2015. gada 31. decembrī, t. i., maksājumu termiņš izmaksu segšanas pieprasījumiem joprojām ir pārtraukts, līdz attiecīgā dalībvalsts veiks korektīvus pasākumus.

Attiecībā uz **ERAF un KF** 51 joprojām pārtrauktais maksājums līdz 2015. gada beigām noteikts Spānijai (39), Ungārijai (5), pārrobežu programmām (4) un Čehijas Republikai (3). Vairums gadījumu saistīti ar gada kontroles ziņojumu analīzi, ko iesniedz dalībvalstis, un zināmā mērā ar citiem avotiem, piemēram, plašsaziņas līdzekļiem vai Komisijas revīzijām.

Attiecībā uz **ESF** 26 joprojām pārtraukti maksājumi līdz 2015. gada beigām noteikti Spānijai (11), Itālijai (8), Francijai (2), Ungārijai (2), Apvienotajai Karalistei (2) un Vācijai (1), un 15 no tiem bija pārtraukti jau līdz 2014. gada beigām.

EZF jomā vairums pārtraukto maksājumu ir saistīti ar problēmām, kas konstatētas, analizējot GKZ, ko katra gada sākumā iesniedz dalībvalstis (nav iesniegti pārskati, tie nav uzticami vai tajos norādīts augsts kļūdu īpatsvars). Piecām darbības programmām tika pievienota atruna 2014. gada darbības pārskatā (ar pārtrauktiem maksājumiem) – visos piecos gadījumos attiecīgā dalībvalsts veica vajadzīgos korektīvos pasākumus un maksājumus varēja atsākt.

Apturēšana

Attiecībā uz **ERAF un KF** līdz 2014. gada beigām apturēja 6 darbības programmas, un no tām trīs atcēla 2015. gadā. 2015. gadā tika pieņemti 10 lēmumi par maksājumu apturēšanu (Spānijai (3), pārrobežu programmām (3), Ungārijai (2), Itālijai (1) un Apvienotajai Karalistei (1)). Gada beigās joprojām bija spēkā seši no šiem jaunajiem lēmumiem, un tāpēc līdz 2015. gada beigām bija spēkā 9 lēmumi par maksājumu apturēšanu.

Attiecībā uz **ESF** līdz 2014. gada beigām apturēja 18 darbības programmas, un no tām 11 atcēla 2015. gadā. 2015. gadā tika pieņemti 10 lēmumi par maksājumu apturēšanu (Francijai (1), Vācijai (1), Ungārijai (1), Itālijai (2), Slovākijai (1), Spānijai (1) un Apvienotajai Karalistei (3)), un no tiem divus (Slovākijai un vienu Apvienotajai Karalistei) atcēla vēlāk 2015. gadā. Līdz 2015. gada beigām bija spēkā kopā 15 apturēšanas (Francijai (1), Vācijai (1), Ungārijai (1), Itālijai (3), Spānijai (7) un Apvienotajai Karalistei (2)).

Attiecībā uz **EFF** darbības programmu 2014. gada maijā apturēja starpposma maksājumus Igaunijai, un tos atsāka 2015. gada aprīlī. Citus maksājumus apturēt nav plānots.

5.1.2. Krāpšanas novēršanas pasākumi

Pirmais un spēcīgākais preventīvais pasākums pret krāpšanu ir tādas stingras iekšējās kontroles sistēmas izmantošana, kas izveidota un darbojas kā samērīgs risinājums apzinātajiem riskiem. Šāda sistēma var samazināt vai atklāt krāpšanas risku, tomēr tā nevar pilnīgi izslēgt krāpšanas iespējamību. REGIO ĢD darbības direktorāti kopš 2015. gada beigām atbild par turpmākiem

pasākumiem saistībā ar 70¹⁸ OLAF izmeklēšanas gadījumiem attiecībā uz ERAF un KF. Saskaņā ar OLAF novērtējumu iespējamās krāpšanas gadījumu un pārkāpumu apmērs varētu būt līdz EUR 1 miljardam. Tas ir maksimālais apmērs, kas jānovērtē kredītrīkotājam atbilstīgi paziņotajiem konstatējumiem.

Saskaņā ar Komisijas 2015. gada 31. jūlija ziņojumu par krāpšanas apkarošanu¹⁹ dalībvalstis informēja OLAF par 3579 pārkāpumu gadījumiem attiecībā uz ERAF un KF, kuru apmērs varētu būt EUR 1,68 miljardi. Saskaņā ar ziņojumu 2014. gadā no visiem pārkāpumiem, par kuriem dalībvalstis paziņoja OLAF, apmēram 0,51 % no 2014. gadā veiktajiem kohēzijas politikas maksājumiem bija iespējami krāpšanas gadījumi. Komisija pārbauda dalībvalstu iestāžu darbu krāpšanas apkarošanas jomā, izmantojot uz risku balstītu pieeju. Tomēr, tā kā krāpšanas un korupcijas shēmas ir ļoti dažādas un to elementi mainās un tā kā Komisija nevar aizstāt dalībvalstu iestādes un pārbaudīt visus izdevumus, krāpšanas un/vai korupcijas apmērs, it sevišķi attiecībā uz publiskā iepirkuma procedūrām ES (dažas no tām attiecas arī uz ES līdzfinansētiem projektiem), varētu būt lielāks, nekā ziņo dalībvalstis. Tāpēc Komisija joprojām analizē krāpšanas riska līmeni un krāpšanas aizdomas dalībvalstīs, reģionos un programmu ietvaros, kā arī paziņotās krāpšanas veidus (darbības veidus) un dalībvalstu pieņemtus ietekmi mazinošos pasākumus.

Ir stājies spēkā Kopīgā stratēģija krāpšanas apkarošanai (JAFS) no 2015. līdz 2020. gadam²⁰, un tā attiecas uz ERAF, ESF, KF un citiem fondiem. Attiecībā uz JAFS trīs ģenerāldirektori²¹ vēlas pastiprināt to pašreizējos krāpšanas apkarošanas centienus, pieņemot vairākas jaunas iniciatīvas:

Struktūrfondu ģenerāldirektorātu Kopīgo stratēģiju krāpšanas apkarošanai (JAFS) sāka veiksmīgi īstenot 2015. gada decembrī.

- 1) analizēt krāpšanas riska novērtējumu, kas dalībvalstīm jāiesniedz saskaņā ar tiesību aktu noteikumiem 2014.–2020. gadam, rezultātus, lai vēl vairāk pamatotu un atjauninātu jaunās stratēģijas rīcības plānu;
- 2) palīdzēt dalībvalstīm efektīvāk izmantot ARACHNE rīku iespējamās krāpšanas noteikšanai;
- 3) rīkot seminārus dalībvalstīm korupcijas un krāpšanas apkarošanas jomā, lai stiprinātu to spēju labāk apkarot krāpšanu un korupciju;
- 4) veikt citas darbības, lai sekmētu labu pārvaldību, palielināt informētību un uzlabot dalībvalstu administratīvo spēju aizsargāt ES un valstu finanšu intereses.

Kopīgā stratēģija krāpšanas apkarošanai ietver rīcības plānu, kurā noteikti krāpšanas apkarošanas pasākumi, kas minētajiem ģenerāldirektoriem jāveic, šajā periodā cieši sadarbojoties ar OLAF.

2015. gadā citas galvenās krāpšanas apkarošanas jomā īstenotās darbības bija šādas:

- iekšējās apmācības un informatīvi pasākumi referentiem un revidentiem, un programmas iestādēm dalībvalstīs;
- iekšējo procedūru pastiprināšana attiecībā uz OLAF galīgajiem ziņojumiem;
- apmācības un informatīvi pasākumi dalībvalstīm, kurās jāīsteno efektīvi un samērīgi krāpšanas apkarošanas pasākumi, lai samazinātu atlikušos riskus krāpšanas jomā;
- sadarbība ar OLAF krāpšanas apkarošanas jomā;
- ARACHNE veicināšana, lai uzlabotu pārvaldības pārbaudes;
- Pilsoniskās sabiedrības iesaiste, izmantojot "integritātes paktus".

Krāpšanas nepieļaušanas politikas rezultātā Komisija nosūtīja 42 brīdinājuma vēstules saistībā ar OLAF galīgajiem ziņojumiem un citiem iespējamiem krāpšanas gadījumiem 2015. gadā.

¹⁸ Kopš 2014. gada beigām tika uzraudzīti 50 gadījumi. 8 gadījumos uzraudzība beidzās 2015. gadā. Tiek uzraudzīti 28 jauni 2015. gadā saņemtie OLAF galīgie ziņojumi.

¹⁹ COM(2015) 386 final http://ec.europa.eu/anti_fraud/documents/reports-commission/2014/pif_report_2015_en.pdf.

²⁰ Sk. Ares(2015) 6023058, 2015. gada 23. decembris.

²¹ Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ģenerāldirektori (EMPL), Jūrlietu un zivsaimniecības ģenerāldirektori (MARE) un Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektori (REGIO).

5.2. Korektīvie pasākumi

5.2.1. Situācija līdz 2007.–2013. gada plānošanas periodam

2015. gadā paziņotās **ERAF/KF** finanšu korekcijas visos plānošanas periodos bija stabilas salīdzinājumā ar pēdējo trīs gadu datiem, bet ievērojami palielinājās 2007.–2013. gada plānošanas periodā paziņoto korekciju apmērs²².

Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem 2015. gada finanšu korekcijas palikušas nemainīgas, kas apliecina īstenoto stingro korekciju politiku, tostarp pārtraukšanas un apturēšanas jomā.

Pieaugumu 2007.–2013. gada plānošanas periodā izraisīja tas, ka 2015. gadā dažiem ilglaicīgiem gadījumiem, kuru maksājumu pieteikumi bija bloķēti vairākus mēnešus vai pat gadus, pēc finanšu korekciju īstenošanas tuvojās termiņš. Šajos gadījumos par dalībvalstu piemērotajām korekcijām varēja paziņot tikai 2015. gadā pēc pārtraukšanas/apturēšanas procedūru atcelšanas.

Attiecībā uz **ESF** 2015. gadā paziņoto īstenoto finanšu korekciju summa palielinājās visos plānošanas periodos, kas galvenokārt apstiprina finanšu korekcijas attiecībā uz 2000.–2006. gada programmu slēgšanu un atceļ ilgtermiņa apturēšanu attiecībā uz 2007.–2013. gada programmām.

5.2.2. Veiktie un plānotie uzlabojumi

Attiecībā uz **kohēzijas politikas fondiem** Komisija 2015. gadā turpināja stingri īstenot savu uzraudzības pienākumu, pārtraucot/apturot maksājumus, tiklīdz tika konstatēti trūkumi, un nodrošinot, ka dalībvalstis novērš konstatētās pārvaldības un kontroles sistēmu nepilnības. Mērķis bija apzināt un novērst jebkādu būtisku, vēl nenovērstu risku, lai nodrošinātu pienācīgu ES budžeta aizsardzību un līdz programmu slēgšanai atlikušo risku samazinātu līdz pieņemamam līmenim. Tādējādi tika panākts vispārējs uzlabojums attiecībā uz 2007.–2013. gada periodu salīdzinājumā ar 2000.–2006. gadu un pozitīva tendence kohēzijas politikas izdevumu kļūdu biežuma ziņā gadu gaitā, pateicoties virknei turpmāk aprakstīto darbību, ko Komisija veica sadarbībā ar dalībvalstīm.

Turklāt 2014.–2020. gada plānošanas perioda Kopīgo noteikumu regula (KNR) ietver pastiprinātus kontroles noteikumus salīdzinājumā ar 2007.–2013. gada plānošanas periodu un prasībām, kas paredz uzlabot dalībvalstu pārskatatbildību, lai labāk novērstu kļūdas un nodrošinātu līdzfinansēto izdevumu likumību un pareizību. Galvenie aspekti, kas ir jāuzsver:

Būtiski uzlabojumi, kas panākti, īstenojot pārtraukšanu un apturēšanu un izmantojot vienkāršotu izmaksu iespējas.

- jauna finanšu pārvaldības sistēma un programmas grāmatvedības gads no 1. jūlija līdz 30. jūnijam. Sertifikācijas iestāde Komisijai apliecina programmu pārskatu izdevumus par katru grāmatvedības gadu, norādot tikai likumīgos un pareizos kopējos izdevumus, kuri deklarēti grāmatvedības gadā un kuros novērsti visi valsts pārbaudēs un revīzijās konstatētie pārkāpumi;
- 10 % uzkrāšanas mehānisms attiecībā uz visiem Komisijas starpposma maksājumiem grāmatvedības gadā, kas paredz, ka Komisija atmaksā visus pieprasītos izdevumus tikai pēc tam, kad revīzijas iestāde ir pabeigusi visas valsts līmeņa pārbaudes, tostarp revīzijas, un kad pārvaldības un sertifikācijas iestādes ir pilnīgi analizējušas un ņēmušas vērā to rezultātus;
- pārvaldības deklarācija, ko iesniedz programmas vadošā iestāde un kas apliecina pārskatos sniegto informāciju un to, ka izveidotā kontroles sistēma pietiekami garantē deklarēto izdevumu likumību un pareizību. Šai deklarācijai pievieno ziņojumu, kurā sniegts visu līdz pārskatu sertifikācijas brīdim veikto pārbaūžu un revīziju rezultātu kopsavilkums, analīzi par sistēmā atklāto kļūdu raksturu un apjomu, kā arī par veicamajiem vai plānotajiem korektīvajiem pasākumiem;
- neatkarīga revīzija un pārskatu revīzijas atzinums, ko programmas revīzijas iestāde veic papildus sistēmu pareizas darbības un darbības un izdevumu reprezentatīvo paraugu

²² 2015. gadā paziņotajās summās ņemtas vērā arī negatīvās finanšu korekcijas saistībā ar zaudētajām lietām tiesā, un tās izlīdzina šeit aprakstītās tendences (sk. 3.2.2.sadaļu).

pārbaudēm attiecīgajā periodā. Tas ietver apliecinājumu, ka visi konstatētie nepareizie izdevumi ir atbilstoši un pareizi anulēti un dzēsti no starpposma maksājuma pieprasījumiem vai no gada pārskatiem un ka konstatētu būtisku trūkumu gadījumā tika veikti korektīvie pasākumi;

- tādu obligātu neto finanšu korekciju ieviešana, kuras Komisijai jāpieņem gadījumā, ja ES revīzijas rezultātā konstatēti pārkāpumi, kas liecina par būtiskiem trūkumiem, kurus programmas iestādes nekonstatēja vai par kuriem tās nepaziņoja saistībā ar programmu pārskatiem, kas iesniegti līdz 15. februārim. Neto finanšu korekcijas, kas samazina dalībvalstu piešķirumus gadījumā, ja nav konstatēti būtiski trūkumi vai par tiem nav paziņots, vēl vairāk mudinās arī vadošās iestādes veikt stingras un savlaicīgas pārbaudes valsts līmenī pirms programmas pārskatu apstiprināšanas Komisijai;
- visu piecu ESI fondu noteikumu vienkāršošanu un saskaņošanu. Vienkāršotu izmaksu iespēju un to pozitīvo rezultātu biežāka izmantošana, lai samazinātu kļūdu skaitu.

ESF jomā Komisija 2015. gadā turpināja aktīvi veicināt vienkāršotu izmaksu iespēju (SCO) izmantošanu, rīkojot seminārus un 2015. gadā izveidojot starpvalstu tīklu. Pārskata ziņojumu par SCO Eiropas Parlamentam iesniedza 2015. gada novembrī, un tajā bija uzsvērts jau ļoti ievērojams SCO izmantošanas pieaugums attiecībā uz ESF, no 7 % ESF 2007.–2013. gada plānošanas periodā līdz 35 %, ko valsts iestādes plāno sasniegt 2014.–2020. gada plānošanas periodā. 2016. gadā ir paredzēts veikt citas darbības galvenokārt 9 dalībvalstīs, kurās ir vismazāk plānots izmantot SCO, un kopējais mērķis ir panākt SCO izmantošanu 50 % ESF programmu. Regulas grozīšanas priekšlikumus izvērtē, ņemot vērā DFS vidusposma pārskatu.

5.3. Konstatētie dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmu trūkumi un īstenotie pasākumi

Kā minēts iepriekš, atbilstīgi dalītas pārvaldības principiem par pārvaldības un kontroles sistēmu pareizu un efektīvu darbību valsts līmenī galvenokārt atbild dalībvalstis. Tomēr Komisija vēlas nodrošināt to, lai valstu sistēmas labāk novērstu kļūdas pirms sertifikācijas, un veic vairākas darbības:

- sadarbība ar vadošajām iestādēm, nodrošinot pareizas un savlaicīgas pārvaldības pārbaudes, lai nerastos pārkāpumi un lai tos nepieļautu Komisijai apliecinātajos maksājumu pieprasījumos;
- preventīvu spēju veidošanas pasākumu īstenošana, tostarp konsultācijas, atbalsts un apmācības, ko nodrošina programmas iestādes, lai vajadzības gadījumā uzlabotu to administratīvās spējas;
- ciešāka sadarbība ar revīzijas iestādēm atbilstīgi vienotas revīzijas principam, lai savlaicīgi un efektīvi novērstu riskus;
- papildu uz riska novērtējumu balstītu revīziju veikšana attiecībā uz riska jomām un vadošajām iestādēm vai starpniekstruktūrām un
- programmu pārvaldības stingra uzraudzība, izmantojot pieejamos juridiskos instrumentus, piemēram, pārtraukšanu, apturēšanu un vajadzības gadījumā finanšu korekcijas.

2007.–2013. gada periodā galvenie kļūdu cēloņi cita starpā bija sarežģītas pārvaldības struktūras dažās dalībvalstīs, liela darbinieku mainība dažās iestādēs, kuras rezultātā pasliktinājās zināšanas vai trūka darbinieku.

Kļūdu galvenie cēloņi attiecībā uz ERAF/KF:

- a) sarežģītas dalībvalstu struktūras;**
- b) sarežģīti tiesību akti;**
- c) nepilnīgas pārvaldības sistēmas dalībvalstīs.**

Kļūdas rodas arī tāpēc, ka valsts vai reģionālie noteikumi kohēzijas politikas jomā, iespējams, ir stingrāki par noteikumiem, kas valsts tiesību aktos paredzēti attiecībā uz līdzīgiem izdevumiem, kurus finansē valsts. Būtiska problēma joprojām ir dalībvalstu īstenotās pārvaldības pārbaudes. Galvenās nepilnības it sevišķi bija pārvaldības pārbaūžu formālais raksturs, nepietiekamas publiskā iepirkuma procedūru, valsts atbalsta vai attiecināmības noteikumu pārbaudes, nepietiekama vadošās iestādes vai starpniekstruktūras struktūra/organizācija, mācību un uzraudzības trūkums pienākumu

delegēšanas gadījumā. Šā revīzijas darba rezultātus Komisija izmanto, lai novērtētu, vai tā pamatā var uzticēties revīzijas iestādes atzinumam par sistēmu efektīvu darbību.

Kļūdu galvenie cēloņi attiecībā uz ESF:

- a) neattiecināmas izmaksas;**
- b) neattiecināmi projekti vai saņēmēji.**

Attiecībā uz ESF galvenie kļūdu cēloņi joprojām ir neattiecināmas izmaksas, neattiecināmi projekti/saņēmēji un problēmas publisko iepirkumu jomā. Komisija ir sākusi mērķtiecīgus pasākumus, lai novērstu šos galvenos kļūdu cēloņus. Revīzijas apmeklējumi 2015. gadā galvenokārt attiecās uz šiem jautājumiem:

- saņemto 2014. gada kontroles ziņojumu pārbaude;
- 2015. gadā veikta 2013. un 2014. gadā piemēroto pārvaldības pārbaudžu tematiskā revīzija un 9 papildu revīzijas apmeklējumi. Šīm programmām ir noteikti ieteikumi un attiecīgā gadījumā piemērotas pārtraukšanas un apturēšanas procedūras, lai identificētu pienākumu neievērošanas gadījumus vai nepilnīgas pārbaudes;
- 2015. gadā tika veikti revīzijas apmeklējumi attiecībā uz 20 programmām, kas noteiktas 2014. gada darbības pārskata atrunā;
- 2015. gadā notika seši atkārtotas revīzijas apmeklējumi attiecībā uz GKZ un divi revīzijas apmeklējumi attiecībā uz 73. pantu.

Šo valstu **EFZ** darbības programmu pārvaldības un kontroles sistēmu trūkumu dēļ 2015. gada darbības pārskatā tika noteiktas atrunas: Čehijas Republika, Itālija, Rumānija, Slovākija un Spānija (tikai Galīcija). Itālija neiesniedza GKZ, bet Galīcijai ir noteikts darbības jomas ierobežojums. Kā ziņots GKZ, visas pārējās darbības programmas ietekmēja būtiska kļūda. Komisijas veiktās GKZ pārbaudes rezultātus paziņoja visām dalībvalstīm. Skartajām dalībvalstīm, kuru pieprasījumi ir pārtraukti, tika nosūtītas vēstules par maksājumu pārtraukšanu, kurās izklāstīti korektīvie pasākumi, kas veicami, lai varētu atsākt maksājumus.

5.4. Kumulatīvie rādītāji

5.4.1. Kohēzijas politika – ERAF un ESF no 2000. līdz 2006. gadam

Tā kā 2000.–2006. gada perioda slēgšana pašlaik ir pabeigšanas posmā, var praktiski salīdzināt korektīvo pasākumu vispārējos rezultātus ar visiem iztērētajiem naudas līdzekļiem un tādējādi gūt pilnīgāku priekšstatu par korektīvo mehānismu ietekmi²³.

Kumulatīvo korekciju summas atbilst 4,2 % no budžeta piešķirumiem.

Attiecībā uz ERAF un ESF fondiem 2015. gada beigās finanšu korekciju kopējā summa, pamatojoties tikai uz Komisijas veikto uzraudzību, bija EUR 7784 miljoni.

²³ Izsmelošāks skaidrojums par korektīvo mehānismu, ko Komisija ieviesusi 2000.–2006. gada perioda slēgšanai, sniegts Ziņojumā par finanšu korekcijām, kas veiktas 2000.–2006. gada programmās attiecībā uz ERAF un ESF (Ares(2013)689652 – 2013. gada 12. aprīlis).

5.4.1. tabula. 2000.–2006. gada plānošanas periods – apstiprinātās un procesā esošās ERAF un ESF finanšu korekcijas 2015. gada 31. decembrī; sadalījums pa dalībvalstīm

Miljonos EUR

Dalībvalsts	ERAF un ESF ieguldījumu summa	Ieguldījumu summas % no kopējiem ieguldījumiem	Apstiprinātās finanšu korekcijas	Procesā esošās finanšu korekcijas (nosūtītas slēgšanas vēstules)	Kopējās finanšu korekcijas, kas noteiktas par 2000.–2006. gadu	Finanšu korekciju procentuālā daļa no ERAF un ESF ieguldījumiem	Noteikto finanšu korekciju daļa no kopējā finanšu korekciju apmēra
Beļģija	1945	1,0 %	19	-	19	1,0 %	0,2 %
Čehijas Republika	1456	0,7 %	6	-	6	0,4 %	0,1 %
Dānija	570	0,3 %	1	-	1	0,1 %	0,0 %
Vācija	26 960	13,7 %	53	2	54	0,2 %	0,7 %
Igaunija	305	0,2 %	2	-	2	0,5 %	0,0 %
Īrija	3067	1,6 %	36	-	36	1,2 %	0,4 %
Grieķija	20 211	10,3 %	1212	-	1212	6,0 %	14,8 %
Spānija	40 686	20,7 %	3494	28	3522	8,7 %	43,0 %
Francija	14 825	7,5 %	482	-	482	3,3 %	5,9 %
Itālija	27 501	14,0 %	1588	373	1961	7,1 %	24,0 %
Kipra	53	0,0 %	-	-	0	0,0 %	0,0 %
Latvija	518	0,3 %	4	-	4	0,8 %	0,0 %
Lietuva	773	0,4 %	3	-	3	0,3 %	0,0 %
Luksemburga	71	0,0 %	2	-	2	2,6 %	0,0 %
Ungārija	1695	0,9 %	13	-	13	0,8 %	0,2 %
Malta	57	0,0 %	-	-	0	0,0 %	0,0 %
Nīderlande	2702	1,4 %	44	-	44	1,6 %	0,5 %
Austrija	1647	0,8 %	4	-	4	0,2 %	0,1 %
Polija	7032	3,6 %	180	-	180	2,6 %	2,2 %
Portugāle	18 178	9,2 %	190	-	190	1,0 %	2,3 %
Slovēnija	215	0,1 %	2	-	2	0,9 %	0,0 %
Slovākija	1245	0,6 %	45	-	45	3,6 %	0,5 %
Somija	1789	0,9 %	0	-	0	0,0 %	0,0 %
Zviedrija	1634	0,8 %	12	-	12	0,7 %	0,1 %
Apvienotā Karaliste	16 129	8,2 %	324	-	324	2,0 %	4,0 %
Interreg	5645	2,9 %	69	-	69	1,2 %	0,8 %
Kopā	196 911	100,0 %	7784	403	8187	4,2 %	100,0 %

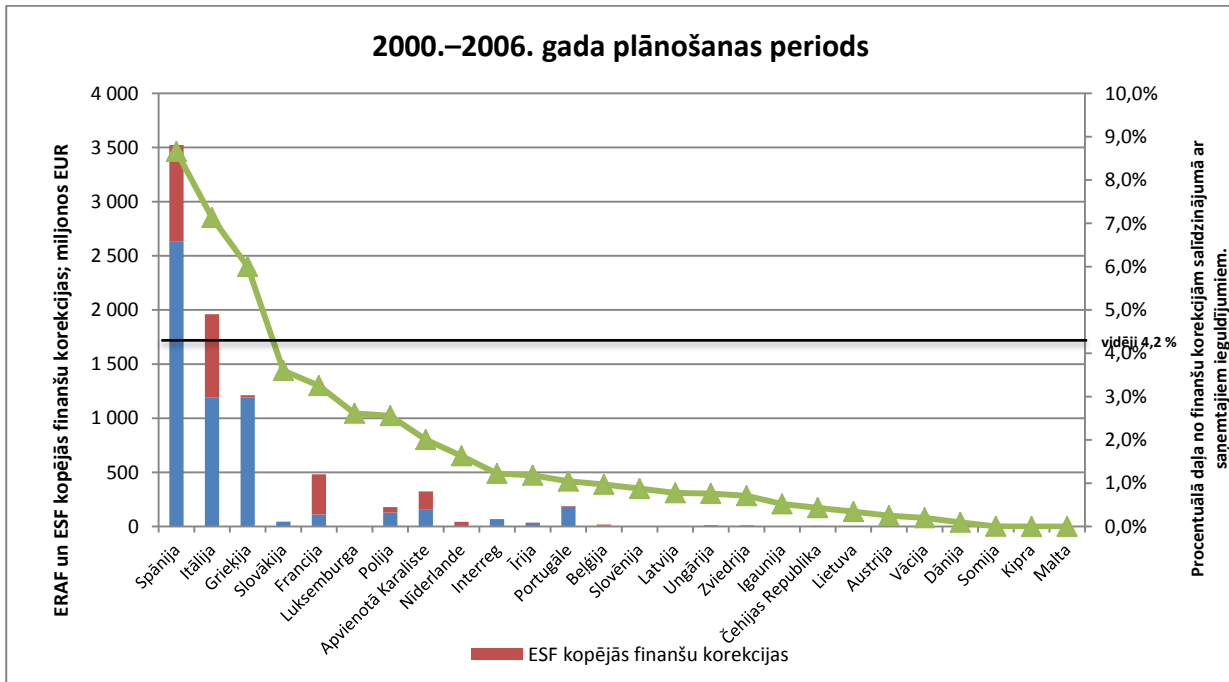
No 379 **ERAF** programmām Komisija 2015. gada beigās bija slēgusi 361 (2014. gada beigās — 338). Atlikušās 18 programmas ir gadījumi, kad dalībvalstis apstrīdēja Komisijas ierosinātās finanšu korekcijas, sniedza izskatāmu papildu informāciju vai pieprasīja neatgūstamu summu atmaksu. Attiecībā uz šiem gadījumiem tiek īstenotas finanšu korekcijas procedūras (uzklausīšanas) un pieņemti lēmumi par neatgūstamajām summām.

Attiecībā uz ERAF kumulatīvais to finanšu korekciju apmērs, ko Komisija līdz 2015. gada beigām noteikusi visām dalībvalstīm, ir EUR 5,8 miljardi²⁴ jeb aptuveni 4,5 % no kopējiem piešķirumiem visām 2000.–2006. gada programmām. Šo summu var iedalīt finanšu korekcijās EUR 4,1 miljarda apmērā, kas veiktas programmu dzīves cikla laikā, un finanšu korekcijās EUR 1,6 miljardu apmērā, kuras piemērotas, slēdzot programmas. Dalībvalstis, kurām noteiktas lielākās korekcijas, ir Spānija (EUR 2,6 miljardi), Itālija (EUR 1,2 miljardi) un Grieķija (EUR 1,2 miljardi).

Līdz 2014. gada beigām **ESF** slēgšanas process jau bija pabeigts. Līdz 2015. gada beigām kopējais ESF programmu finanšu korekciju apmērs par 2000.–2006. gada plānošanas periodu, ņemot vērā procesā esošās finanšu korekcijas, bija EUR 2,4 miljardi jeb 3,6 % no ESF piešķirumiem. Šo summu var iedalīt finanšu korekcijās EUR 1,2 miljardu apmērā, kas veiktas programmu dzīves cikla laikā, un papildu finanšu korekcijās EUR 1,2 miljardu apmērā, kas piemērotas, slēdzot programmas.

²⁴ Šajā summā nav iekļautas pirmavota finanšu korekcijas, kas dalībvalstīm noteiktas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai, jo nebija juridiska pienākuma ziņot par šādām summām. Tāpēc Komisijai nav šādas informācijas.

5.4.1. diagramma. Dalībvalstu kumulatīvās apstiprinātās un procesā esošās finanšu korekcijas 2015. gada 31. decembrī attiecībā uz ERAF un ESF 2000.–2006. gada plānošanas periodu salīdzinājumā ar saņemtajiem ieguldījumiem

5.4.2. Kohēzijas politika — ERAF/KF un ESF 2007.–2013. gadā

Lai gan paredzams, ka finanšu korekcijas par 2007.–2013. gada periodu nākamajos gados pieaugs, jo sākas attiecīgo programmu slēgšana, līdzšinējie skaitļi liecina, ka kopējais finanšu korekciju apmērs salīdzinājumā ar iepriekšējo plānošanas periodu ir mazāks.

Kumulatīvo korekciju summas atbilst 1,4 % no budžeta piešķirumiem

Mazāks finanšu korekciju apmērs panākts tāpēc, ka ir uzlabota pārvaldības un kontroles sistēmu spēja konstatēt problēmas un izlabot kļūdas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai — to atspoguļo 2007.–2013. gada perioda kļūdu īpatsvars kohēzijas politikas jomā, kas ir mazāks nekā 2000.–2006. gada periodā. Tas attiecas arī uz dalībvalstu veiktajām korekcijām attiecīgajā periodā.

5.4.2. tabula. 2007.–2013. gada plānošanas periods – apstiprinātās un procesā esošās ERAF/KF un ESF finanšu korekcijas 2015. gada 31. decembrī; sadalījums pa dalībvalstīm

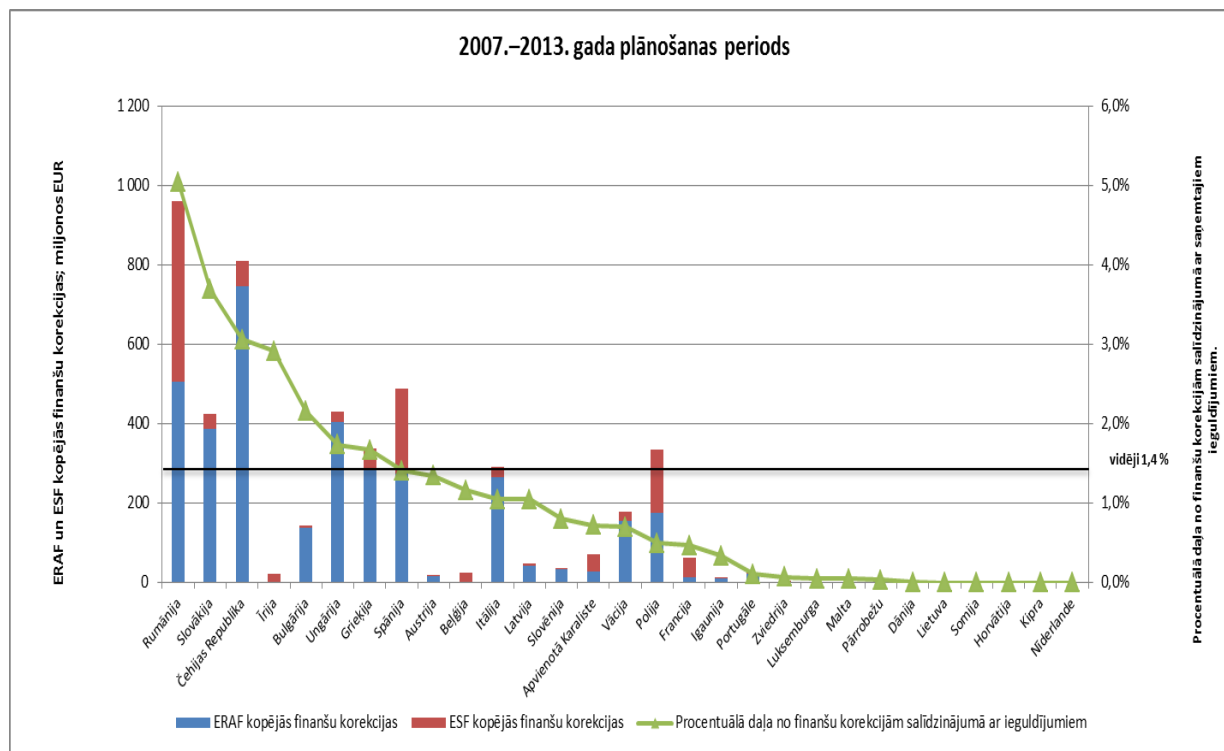
Miljonos EUR

Dalībvalsts	ERAF/KF un ESF ieguldījumu summa par 2007.–2013. gada periodu	Ieguldījumu summas procentuālā daļa no kopējiem ieguldījumiem	Apstiprinātās finanšu korekcijas	Procesā esošās finanšu korekcijas (nosūtītas slēgšanas vēstules)*	Kopējās finanšu korekcijas, kas noteiktas par 2007.–2013. gadu	Finanšu korekciju procentuālā daļa no ERAF/KF un ESF ieguldījumiem	Noteikto finanšu korekciju daļa no kopējā finanšu korekciju apmēra
Beļģija	2062	0,6 %	24	2	24	1,2 %	0,5 %
Bulgārija	6668	1,9 %	144	-	144	2,2 %	3,0 %
Čehijas Republika	26 425	7,6 %	810	-	810	3,1 %	17,2 %
Dānija	510	0,1 %	0	-	0	0,0 %	0,0 %
Vācija	25 465	7,3 %	179	1	179	0,7 %	3,8 %
Igaunija	3403	1,0 %	12	-	12	0,3 %	0,2 %
Īrija	751	0,2 %	22	-	22	2,9 %	0,5 %
Grieķija	20 210	5,8 %	338	-	338	1,7 %	7,2 %
Spānija	34 527	9,9 %	488	2	488	1,4 %	10,4 %
Francija	13 549	3,9 %	64	1	64	0,5 %	1,4 %
Horvātija	858	0,2 %	-	-	-	Nav	Nav
Itālija	27 943	8,0 %	293	-	293	1,0 %	6,2 %
Kipra	612	0,2 %	-	-	-	Nav	Nav
Latvija	4530	1,3 %	47	-	47	1,0 %	1,0 %
Lietuva	6775	2,0 %	0	-	0	0,0 %	0,0 %
Luksemburga	50	0,0 %	0	-	0	0,1 %	0,0 %
Ungārija	24 893	7,2 %	432	-	432	1,7 %	9,1 %
Malta	840	0,2 %	0	-	0	0,0 %	0,0 %
Nīderlande	1660	0,5 %	-	-	-	Nav	Nav
Austrija	1204	0,3 %	16	-	16	1,3 %	0,3 %
Polija	67 186	19,3 %	334	-	334	0,5 %	7,1 %
Portugāle	21 412	6,2 %	22	-	22	0,1 %	0,5 %
Rumānija	19 058	5,5 %	961	-	961	5,0 %	20,4 %
Slovēnija	4101	1,2 %	33	-	33	0,8 %	0,7 %
Slovākija	11 483	3,3 %	425	-	425	3,7 %	9,0 %
Somija	1596	0,5 %	0	-	0	0,0 %	0,0 %
Zviedrija	1626	0,5 %	1	-	1	0,1 %	0,0 %
Apvienotā Karaliste	9883	2,8 %	71	2	71	0,7 %	1,5 %
Pārrobežu	7987	2,3 %	3	-	3	0,0 %	0,1 %
Kopā	347 268	100,0 %	4719	8	4719	1,4 %	100,0 %

Tā kā 2007.–2013. gada programmas ir vairākfundu programmas, tabulā nav nošķirts ERAF un KF.

*Šie skaitļi ir procesā esošās ESF finanšu korekcijas; skaitļi par procesā esošām ERAF/KF finanšu korekcijām nav pieejami.

5.4.2. diagramma. Dalībvalstu kumulatīvās apstiprinātās un procesā esošās finanšu korekcijas 2015. gada 31. decembrī attiecībā uz ERAF/KF un ESF 2007.-2013. gada plānošanas periodu salīdzinājumā ar saņemtajiem ieguldījumiem

Kopš 2007.-2013. gada plānošanas perioda sākuma Komisija attiecībā uz **ERAF/KF** programmām ir noteikusi (kumulatīvi) finanšu korekcijas aptuveni EUR 3,5 miljardu apmērā (tajā skaitā finanšu korekcijas EUR 1,2 miljardu apmērā, ko dalībvalstis piemērojušas pirms izdevumu deklarēšanas Komisijai vai vienlaikus ar to, īstenojot pieprasītos korektīvos pasākumus). Dalībvalstis, kurām noteiktas lielākās finanšu korekcijas, ir Čehijas Republika (EUR 748 miljoni), Rumānija (EUR 506 miljoni), Ungārija (EUR 405 miljoni), Slovākija (EUR 388 miljoni), Grieķija (EUR 289 miljoni), Spānija (EUR 273 miljoni) un Itālija (EUR 266 miljoni).

Attiecībā uz **ESF** vislielākās kumulatīvās apstiprinātās finanšu korekcijas attiecās uz Rumāniju (EUR 455 miljoni), Spāniju (EUR 215 miljoni) un Poliju (EUR 157 miljoni). Šajā īstenošanas posmā un neilgi pirms programmu slēgšanas kumulatīvās finanšu korekcijas, tostarp procesā esošās finanšu korekcijas, ir EUR 1,2 miljardi jeb 1,6 % no ESF piešķirumiem.

5.5. Dalībvalstu korekcijas

Saskaņā ar noteikumiem par 2007.-2013. gada plānošanas periodu dalībvalstīm katru gadu jāziņo Komisijai par korekcijām²⁵, kas izriet no visiem veiktajiem kontroles pasākumiem. Komisija, īstenojot apliecināšanas procesu, veic uz riska novērtējumu balstītas revīzijas un dokumentu pārbaudes, lai pārbaudītu šo skaitļu ticamību.

Precīzākus skaitļus sk. **7. pielikumā**. Jāuzsver, ka, tā kā dalībvalstu rādītajos ir dažas nepilnības, Komisija ir īstenojusi piesardzīgu pieeju²⁶, lai nodrošinātu, ka attiecīgās summas nav pārspīlētas, tāpēc dažas faktiskās summas var būt lielākas. Tomēr tas neietekmē Komisijas rādītāju ticamību. Attiecīgās summas ir ļoti svarīgas un, pieskaitītas Komisijas darba rezultātiem, sniedz ļoti skaidras norādes par abu pušu ieviesto kontroles pasākumu panākumiem.

²⁵ Pirmavota korekcijas nav iekļautas šajā gada pārskatā, saskaņā ar tiesisko regulējumu, kas piemērots līdz 2007.-2013. gadam.

²⁶ Lai novērstu risku, ka summas tiek pieskaitītas divreiz, šajā sadaļā norādītās summas aprēķina kā dalībvalstu paziņoto kumulatīvo summu (20. pantā ir norādīti atskaitījumi un atgūtie maksājumi) un Komisijas paziņoto finanšu korekciju (sk. 3.2.3. tabulu iepriekš tekstā) starpību.

6. TIEŠA UN NETIEŠA PĀRVALDĪBA

Saistībā ar tieši un netieši pārvaldītiem izdevumiem Komisija operatīvo un finanšu mērķu īstenošanas nolūkā ir izveidojusi kontroles sistēmas, ar ko dažādos dotāciju pārvaldības procesa posmos novērst, labot un konstatēt pārkāpumus, kā arī no tiem atturēt. Turpmāk sniegts pārskats par pārbaudēm, kas veiktas divās galvenajās tieši un netieši pārvaldīto izdevumu jomās, t. i., pētniecības un starptautiskās palīdzības jomā.

Pētniecības izdevumiem piemērojamās tieši²⁷ un netieši²⁸ pārvaldītas kontroles sistēmas īstenošanas sākumā izstrādā darba programmu, kas tiek plaši apspriesta, lai panāktu, ka tā optimāli atbilst visu ieinteresēto personu gaidītajam un nodrošina maksimālu pētījuma iznākumu. Pēc priekšlikumu novērtēšanas veic turpmākas pārbaudes, kad izvēlētos priekšlikumus pārveido par juridiski saistošiem līgumiem. Projekta īstenošanu uzrauga visā tā dzīves ciklā. Atbilstīgi standarta procedūrām tiek *ex-ante* pārbaudīti visi apmaksātie izmaksu segšanas pieprasījumi, tostarp kvalificēts revidents izsniedz revīzijas apliecinājumu. Papildus standarta pārbaudēm, ņemot vērā saņemto informāciju un darījuma risku, var veikt arī mērķtiecīgas papildu pārbaudes.

Galveno apliecinājumu iegūst padziļinātās *ex-post* pārbaudēs attiecībā uz prasību izlasi, kas pēc izmaksu rašanās un deklarēšanas notiek saņēmēju telpās. Lielu padziļināto pārbažu daļu veic programmas īstenošanas periodā. Tiek atgūti visi maksājumi, kuru apmērs pārsniedz pareizo summu, un sistēmiskās kļūdas ietekmē visus attiecīgajā brīdī īstenotos saņēmēja projektus.

Starptautiskās sadarbības un attīstības jomā Komisija ir izveidojusi kontroles sistēmu, ar ko dažādos finansējuma izpildes posmos novērst, labot un konstatēt pārkāpumus, kā arī no tiem atturēt un ko attiecina uz visiem finansējuma izpildē izmantotajiem pārvaldības veidiem (tieša un netieša²⁹). Atbilstīgi šai stratēģijai vispirms plānošanas dokumentu un finanšu lēmumu izstrādes gaitā izvēlas vispiemērotāko instrumentu un pēc tam visos izpildes posmos veic faktiskas pārbaudes. Sistēmā ietilpst vairāki finanšu kontroles instrumenti, ko visos pārvaldības režīmos sistemātiski piemēro līgumu un dotāciju izpildei: maksājumu *ex-ante* pārbaudes, Komisijas veiktas un revīzijas plānā paredzētas revīzijas, izdevumu pārbaudes pirms dotāciju saņēmēju maksājumiem, starptautisko organizāciju pārbaudes apmeklējumi un vispārēja *ex-post* pārbaude, pamatojoties uz katru gadu veiktu pētījumu par atlikušo kļūdu īpatsvaru.

Tādējādi Komisija aizsargā ES finanšu intereses ne tikai ar visiem pārējiem Finanšu regulā paredzētajiem līdzekļiem, bet arī veicot atsevišķu darījumu *ex-ante* pārbaudes un turpmākas pārbaudes vai revīzijas un to rezultātā atgūstot visus nepamatoti izmaksātos līdzekļus, ja tā konstatējusi, ka nav ievērotas apstiprinātās procedūras vai konkrētajām darbībām nedrīkstēja piešķirt ES finansējumu.

Visbeidzot, pēdējo reizi daļēji pārskatot Finanšu regulu³⁰, tika izveidota jauna agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēma (AAIS), kas atklāj un izplata ierobežotu informāciju par ekonomikas dalībniekiem, kuri apdraud Savienības finanšu intereses. Sākot ar 2016. gadu, šī informācija centralizēti ir apkopota jaunajā datubāzē.

²⁷ Komisijas un izpildaģentūru īstenotais pētniecības budžets.

²⁸ Pētniecības budžeta īstenošana, kas uzticēta kopuzņēmumiem.

²⁹ Starptautisko organizāciju budžeta izpilde.

³⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 28. oktobra Regula (ES, Euratom) Nr. 2015/1929, ar kuru groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L 286, 30.10.2015., 1. lpp.).

PIELIKUMI. PRECĪZI RĀDĪTĀJI

1. Finanšu korekcijas 2015. gadā salīdzinājumā ar saņemtajiem ES maksājumiem; sadalījums pa dalībvalstīm

Dalībvalsts	No ES budžeta saņemtie maksājumi 2015. gadā (miljonos EUR)	Apstiprinātās finanšu korekcijas 2015. gadā (miljonos EUR)	Apstiprinātās finanšu korekcijas 2015. gadā (procentos) salīdzinājumā ar maksājumiem, kas 2015. gadā saņemti no ES budžeta	Īstenotās finanšu korekcijas 2015. gadā (miljonos EUR)	Īstenotās finanšu korekcijas 2015. gadā, izteiktas kā procenti no 2015. gadā saņemtajiem ES budžeta maksājumiem
Beļģija	1045	1	0,1 %	11	1,1 %
Bulgārija	2524	67	2,7 %	143	5,7 %
Čehijas Republika	6921	111	1,6 %	254	3,7 %
Dānija	1139	3	0,3 %	2	0,2 %
Vācija	8796	60	0,7 %	(57)	(0,6 %)
Igaunija	346	2	0,6 %	1	0,3 %
Īrija	1724	(3)	(0,2 %)	19	1,1 %
Grieķija	5672	562	9,9 %	403	7,1 %
Spānija	11 975	(181)	(1,5 %)	(157)	(1,3 %)
Francija	11 625	318	2,7 %	661	5,7 %
Horvātija	468	0	0,0 %	0	0,0 %
Itālija	10 578	378	3,6 %	373	3,5 %
Kipra	149	0	0,1 %	0	0,1 %
Latvija	900	28	3,1 %	28	3,1 %
Lietuva	739	8	1,1 %	10	1,3 %
Luksemburga	70	1	1,1 %	1	1,3 %
Ungārija	5459	108	2,0 %	255	4,7 %
Malta	95	0	0,2 %	1	0,6 %
Nīderlande	1129	58	5,1 %	(23)	(2,0 %)
Austrija	1411	(21)	(1,5 %)	10	0,7 %
Polija	12 957	176	1,4 %	119	0,9 %
Portugāle	2197	148	6,7 %	85	3,9 %
Rumānija	6263	502	8,0 %	595	9,5 %
Slovēnija	816	18	2,2 %	20	2,5 %
Slovākija	3632	264	7,3 %	133	3,7 %
Somija	1065	4	0,4 %	4	0,4 %
Zviedrija	1045	14	1,4 %	14	1,4 %
Apvienotā Karaliste	5526	102	1,8 %	195	3,5 %
Interreg	1887	1	0,1 %	3	0,1 %
KOPĀ	108 153	2732	2,5 %	3104	2,9 %

Tabulā iepriekš norādītās summas var būt negatīvas, ja Tiesa ir pieņēmusi spriedumus, ar ko anulēti lēmumi par finanšu korekcijām.

Jāņem vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati šajās budžeta tabulās var nesakrist.

2. Vienotas likmes korekciju sadalījums 2015. gadā

	Kopējās apstiprinātās finanšu korekcijas (miljonos EUR)	Apstiprinātās vienotas likmes finanšu korekcijas* 2015. gadā (miljonos EUR)	Kopējās īstenotās finanšu korekcijas (miljonos EUR)	Īstenotās vienotas likmes finanšu korekcijas* 2015. gadā (miljonos EUR)
Lauksaimniecība*				
**				
ELGF	922	709**	1017	-
Lauku attīstība	46	179**	263	-
Kohēzija				
ERAF un KF****	1289	986	1359	970
ESF	348	279	407	312
ELVGF, Virzības nodaļa	97	0	24	0
EZF/ZVFI	6	3	10	3
Iekšpolitikas jomas	23	10	23	10
KOPĀ	2732	2165	3104	1295

* Tajā skaitā ekstrapolētās korekcijas.

** Visprecīzākās aplēses. Vairumā finanšu korekciju summas integrētas, pamatojoties uz precīziem aprēķiniem un vienotām likmēm.

*** Skaitliskie dati par īstenotajām vienotas likmes korekcijām lauksaimniecības jomā nav pieejami.

**** Īstenoto DFS vienotas likmes korekciju sadalījums 2007.–2013. gadā.

3. Pirmavota finanšu korekciju sadalījums 2015. gadā

Dalībvalsts	Apstiprinātās pirmavota finanšu korekcijas 2015. gadā (miljonos EUR)	Īstenotās pirmavota finanšu korekcijas 2015. gadā (miljonos EUR)
Beļģija	0	0
Bulgārija	0	28
Kipra	0	0
Čehijas Republika	3	67
Spānija	7	7
Somija	0	0
Francija	3	3
Apvienotā	0	0
Grieķija	2	30
Ungārija	12	126
Īrija	0	0
Itālija	6	4
Latvija	2	2
Nīderlande	1	1
Polija	56	4
Portugāle	0	0
Rumānija	423	507
Zviedrija	5	5
Slovākija	5	5
KOPĀ	524	788

4. Neto finanšu korekciju sadalījums 2015. gadā

Apstiprināts

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	Apstiprinātās neto finanšu korekcijas 2015. gadā	2015. gadā apstiprinātās finanšu korekcijas, ko veic, aizstājot izdevumus, un citas korekcijas	Kopējās apstiprinātās finanšu korekcijas 2015. gadā
Gudra un integrējoša izaugsme	(241)	1878	1637
ERAF	127	1157	1283
Tiesas spriedumi	(457)	0	(457)
ERAF kopā	(330)	1157	826
Kohēzijas fonds	26	446	472
Tiesas spriedumi	(9)	0	(9)
Kohēzijas fonds kopā	17	446	462
ESF	73	276	348
Ilgspējīga izaugsme: dabas resursi	1063	9	1072
ELGF	918	4	922
Lauku attīstība	46	-	46
ZVFI/EZF	2	4	6
ELVGF, Virzības nodaļa	97	-	97
Drošība un pilsoniskums	9	15	23
Migrācija un iekšlietas	9	15	23
KOPĀ	831	1901	2732

Vēl ir jāklasificē EUR 549 miljoni; tie šajā tabulā uzskatīti par korekcijām, kas nav neto korekcijas.

Īstenots

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	2015. gadā īstenoto neto finanšu korekciju sadalījums	2015. gadā īstenotās finanšu korekcijas, ko veic, aizstājot izdevumus, un citas korekcijas	Kopējās īstenotās finanšu korekcijas 2015. gadā
Gudra un integrējoša izaugsme	(117)	1883	1766
ERAF	259	973	1231
Tiesas spriedumi	(457)	0	(457)
ERAF kopā	(198)	973	774
Kohēzijas fonds	63	576	639
Tiesas spriedumi	(54)	0	(54)
Kohēzijas fonds kopā	9	576	585
ESF	73	334	407
Ilgspējīga izaugsme: dabas resursi	1289	25	1314
ELGF	998	20	1017
Lauku attīstība	263	-	263
ZVFI/EZF	5	5	10
ELVGF, Virzības nodaļa	24	-	24
Drošība un pilsoniskums	9	15	23
Migrācija un iekšlietas	9	15	23
KOPĀ	1181	1923	3104

5. Summas, ko 2015. gadā dalībvalstis atguva no galīgajiem saņēmējiem lauksaimniecības jomā

Miljonos EUR

Dalībvalsts	ELGF	ELFLA	Kopā 2015. gadā
Beļģija	2,8	0,6	3,4
Bulgārija	1,6	3,1	4,7
Čehijas Republika	0,6	1,0	1,6
Dānija	2,4	3,3	5,6
Vācija	11,3	11,7	23,0
Igaunija	0,5	1,3	1,7
Īrija	5,6	2,8	8,4
Grieķija	2,8	3,0	5,7
Spānija	19,0	6,6	25,5
Francija	22,9	3,9	26,8
Horvātija	0,3	0,0	0,3
Itālija	20,0	21,1	41,1
Kipra	0,3	0,0	0,4
Latvija	1,5	1,0	2,5
Lietuva	14,9	1,3	16,2
Luksemburga	0,3	0,2	0,5
Ungārija	3,6	9,1	12,7
Malta	0,0	0,1	0,2
Nīderlande	2,6	1,0	3,5
Austrija	5,7	8,2	13,9
Polija	8,1	19,4	27,5
Portugāle	4,9	11,7	16,7
Rumānija	10,0	31,5	41,4
Slovēnija	0,6	0,9	1,5
Slovākija	1,4	1,2	2,5
Somija	1,1	1,5	2,6
Zviedrija	2,0	1,5	3,4
Apvienotā Karaliste	9,0	6,9	15,9
Kopā	155,4	153,8	309,2

6. Nav iekļautas korekcijas, ko dalībvalstis pašas 2015. gadā piemērojušas pirms maksājumu veikšanas saņēmējiem (papildus Komisijas paziņotajām³¹)

Miljonos EUR

Dalībvalsts	ELGF tirgus pasākumi	ELGF tiešie maksājumi	ELFLA	Kopā 2015. gadā
Beļģija	0,3	1,2	0,9	2,4
Bulgārija	0,2	13,5	7,2	20,8
Čehijas Republika	0,0	0,3	0,8	1,1
Dānija	0,0	1,1	1,4	2,6
Vācija	4,7	5,1	7,5	17,3
Igaunija	0,0	0,6	1,4	2,0
Īrija	3,0	2,6	0,7	6,2
Grieķija	0,6	11,6	6,4	18,6
Spānija	27,0	25,9	17,2	70,1
Francija	9,5	5,2	5,6	20,4
Horvātija	0,1	1,0	0,0	1,1
Itālija	3,9	26,9	8,0	38,8
Kipra	0,1	0,7	0,2	0,9
Latvija	0,0	1,2	1,6	2,8
Lietuva	0,0	0,8	2,9	3,7
Luksemburga	0,0	0,0	0,1	0,1
Ungārija	2,6	11,3	15,3	29,1
Malta	0,0	0,0	0,4	0,4
Nīderlande	6,5	0,8	1,8	9,1
Austrija	2,2	2,4	3,5	8,1
Polija	12,8	12,5	9,9	35,2
Portugāle	0,9	2,6	5,5	9,0
Rumānija	2,1	11,5	13,3	26,9
Slovēnija	0,1	0,2	0,9	1,2
Slovākija	0,2	3,6	1,2	4,9
Somija	0,0	2,1	2,3	4,4
Zviedrija	4,6	0,7	2,3	7,6
Apvienotā Karaliste	0,6	2,7	5,2	8,5
Kopā	81,9	148,0	123,3	353,2

³¹ Izriet no dalībvalstu kontroles statistikas, kas paziņota Komisijai.

7. **Kumulatīvās korekcijas 2015. gada beigās, ko dalībvalstis paziņojušas attiecībā uz kohēzijas politikas 2007.–2013. gada periodu**³²

Miljonos EUR

Dalībvalsts	ERAF/KF	ESF	EZF	Kopā
Beļģija	5,2	23,4	-	28,6
Bulgārija	62,8	4,8	-	67,7
Čehijas Republika	336,4	2,8	-	339,1
Dānija	0,7	0,1	0,2	1,0
Vācija	393,7	99,2	1,2	494,1
Igaunija	19,0	0,7	0,5	20,3
Īrija	0,8	18,2	0,2	19,1
Grieķija	672,7	33,3	0,1	706,2
Spānija	499,7	240,7	47,1	787,5
Francija	164,9	64,2	2,4	231,5
Horvātija	1,7	0,3	-	2,0
Itālija	435,8	111,6	4,2	551,6
Kipra	0,7	0,6	0,3	1,7
Latvija	4,1	2,5	1,2	7,8
Lietuva	18,8	0,6	0,1	19,5
Luksemburga	-	1,0	-	1,0
Ungārija	302,1	2,7	0,1	304,9
Malta	1,6	0,3	0,0	1,9
Nīderlande	10,0	5,5	5,5	21,0
Austrija	10,8	4,4	0,0	15,1
Polija	530,4	-	0,8	531,1
Portugāle	223,1	73,4	2,5	299,0
Rumānija	252,3	-	-	252,3
Slovēnija	73,8	6,8	0,0	80,7
Slovākija	168,6	8,9	0,1	177,5
Somija	2,0	0,9	1,0	3,9
Zviedrija	7,1	1,4	0,3	8,8
Apvienotā Karaliste	137,3	42,8	2,7	182,7
Pārrobežu	35,6	-	-	35,6
KOPĀ ĪSTENOTAS	4371,7	751,3	70,4	5193,5

³² Papildus Komisijas paziņotajām — sk. 5.5. sadaļu